

SLOVENSKI NAROD

Izšla vsak dan popoldne, izvenredno v nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petil 4 2 D, do 100 vrt 2 D 50 p, večji inserati petil vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davci posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 3, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

Na stari zmotni poti

»Mi ... vidimo čestokrat katolištvo v stvarih, ki so čisto protestantske ali pa v resnici nič katoliške.«

«Socijalna misel» št. 3 od 1 IV.

Zadnja številka »Socijalne misli« je posvečena položaju katoličanstva v Jugoslaviji. Že prej je izšla enaka številka ki je obravnavala ta problem. Nastopajo razni slovenski, hrvaški in dalmatinski pisatelji, večinoma strankarji, ki poudarjajo potrebo nove »katoliške« orijentacije v naši državi.

Vprašanje te preorijentacije nastavlja časovno istočasno s fijasom politike SLS. Da je SLS dosegla svoj cilj, da se je lani za trajno usedla s pomočjo Davidovičeve sporazumske politike na državno sedlo, bi časopisje in revije te stranke sigurno ne nastavljal vprašanja katoliške preorijentacije v naši državi, marveč naglašale, da je narodni sporazum naše bitno vprašanje in da je SLS v bistvu prav lahko zgolj civilna stranka.

Sedaj hočejo nov izhod iz zagate. V to je potrebna nova agitacija, nova propaganda, nova ideologija. To ideologijo naj tvori enotna »katoliška demokratska fronta« v naši državi. Tu najdemo razne zmesi. Od apriorističnega socijalnega besedovanja pa do teokracije. Naši državni naj nekoč zasije zarja teokracije. Po sedanjih neuspehih naj se nanovo organizira mladost, slovenska, hrvaška, dalmatinska, sploh katoliška v Jugoslaviji, in sicer za jugoslovensko teokratsko državo! Ne več narodni sporazum, marveč vesleptozni cilji, katoliške teokracije! SLS je Sloveniji prešla, ker vso Jugoslavijo hoče pospraviti pod katoliško krivo palico.

Neverjetno je, kako je mogoče zagovarjati teokratske cilje kot politične cilje v naši državi, ki je večverska in kjer zahteva idealna rešitev medverskih odnošajev, da se država ogradi na civilno mislo in da vrši to civilno mislo v smislu moralnih načel, ki so našim veroizpovedanjem skupna. Versko in verskomoralno življenje po vsej politični logiki prepušča cerkvam, da ga razvijejo svobodno in neovirano vsaka po svoje.

Pri napovedani novi orijentaciji pa je nekaj, kar moramo odločno zavrniti in to je tisto mešanje verskih in cerkvenih opravkov s civilnimi opravki, z državnim življenjem, z našimi zunanjepolitimi smernicami z našimi notranjimi spori, z gospodarskim življenjem, s socijalnostjo, s kulturo! Vsa ta področja javnega življenja so namreč interkonfesionalna, so laična, so civilna in nimajo direktno z vero in cerkvijo nobenega opravka. Kako naj se vedemo napram Bolgarski je vprašanje točne oportunitete, vprašanje pravilne zaštite naših interesov in nič drugega. Na to vprašanje odgovarjamo samo z razumi in s političnimi programi, ne pa s cerkvami in verami. Ravno tako glede naše politike napram Italiji. Tu je treba temeljitega študija jadranskih pokrajin naše preteklosti, pravične ocene naših smotrov ter dosledne taktike in ničesar drugega! Zopet vprašanje političnega razuma ter dosledne volje, ne pa vprašanje cerkve, vere ali »katoliške demokracije«. V enakem položaju se nahajamo v socijalnem življenju, v gospodarstvu, v industriji. Povsod trčimo na vprašanja, ki jih rešujemo konkretno, praktično, človeško, pravično in v smislu dejstev in resnice. Tu ne rabimo katoliške demokracije, kaj če SLS in njenih nesposobnih voditeljev!

V tej stvari vidijo katoličanstvo, kjer ga ni in ni! Kdor veže ljubljansko in mariborsko oblast z morjem, kdor prireja veševine, kdor gradi ceste, zida elektrarne, delavske domove, razvija racionalno kmetijstvo, skrbi za dobro samoupravo itd. ne rabi »katolištva« in nesposobne SLS, marveč samo pošteno srce, pamet, spretnost, taktiko ter zmisel za politično koristno in uspešno!

Od zavestne zmešnjave, od te politične zlorabe katoličanstva v stvarih, ki so strogo političnega, upravnega, gospodarskega, socijalnega ali kulturnega značaja živi SLS. Na tej zame-

Stabilizacija političnega položaja

Normalno delo v narodni skupščini. — Radičevci so želeli stopiti v vlado Narodnega bloka. — Prvi majnik v Zagrebu in v Sisku.

— Beograd, 2. maja. (Izv.) Imenovanje poslovne vlade Narodnega bloka je povzročilo popolno stabilizacijo političnega položaja. Ministrski predsednik g. Nikola Pašić je lahko obel. Vše se sedaj seje ministrskega sveta pod predsedstvom Svetozarja Pribičevića. Včerajšnja seja ministrskega sveta je razpravljala razne tekoče zadeve. Finančnemu ministru je dovoljeno, da sme prodati stari niklajski denar. Na predlog ministra za agrarno reformo g. Milana St. Simonovića je podaljšan rok za likvidacijo pokrajinskih oddelkov za agrarno reformo v Zagrebu in v Ljubljani do meseca oktobra t. l. To iz tehničnih razlogov.

Notranji minister Boža Maksimović je včeraj ministrskemu svetu poročal, da je prvi majnik po vsej državi potekel popolnoma mirno, le v Zagrebu in v Sisku je prišlo do malih incidentov ter je morala policija intervenirati.

G. Ljuba Davidović se je včeraj zavalil Nj. Vel. kralju za iskazano mu sožalje povodom smrti hčerke Desanke Arangeljević. Ob 20. je bil na dvoru minister notranjih del Boža Maksimović, ki je kralju poročal o važnih notranjepolitih zadevah.

V narodni skupščini se je včeraj sestal anketni odbor, ki ima proučiti vprašanje verifikacije onih mandatov Hrvatske seljaške stranke, ki so bili stavljeni pod anketu. Opozicija je predlagala, da se naj ti mandati brez nadaljne preiskave in debate overijo, ker je vodstvo stranke podalo dovolj jasno izjavo lojalnosti v narodni skupščini. V imenu vladne večine sta dr. Laza Marković in dr. Kojić predlagala, da naj anketa zadevo preišče na licu mesta v Zagrebu, kjer se vprašanje verifikacije ne

more tako lahko rešiti. Večina je sprejela ta predlog in odpuštilo vsi poslanci prihodnji tork v Zagreb, da tam prouče zadeve anketiranih poslancev HSS.

Včeraj je bila tudi seja parlamentarnega odbora za prošnje in pritožbe. Obenem se je sestal tudi odbor, ki proučava zakon o poljedelskih kreditih. Poljedelski minister je v tem odboru pojasnjeval nekatere podrobnosti k temu zakonskemu načrtu. Zborovala je tudi sekcija zakonodajnega odbora, ki razpravlja o stanovanjskem zakonu. Zakonodajni odbor je v podrobnostih sprejel stanovanjski zakon do 26. člena z nekatereimi važnimi spremembami. Vlado je v zakonodajnem odboru zastopal minister dr. Grisogono.

Z imenovanjem poslovne vlade Narodnega bloka se je ustvarila situacija, ki ni posebno po godu opozicijskemu bloku. Opozicijske stranke, ki so se združile v eno, imenovane nove vlade popolnoma iznenadilo in razočaralo. Nepriljetno je za opozicijske delavce, da so v vladi zastopani iskreni pristasi Narodnega bloka, zlasti poudarjajo okolnost, da je imenovan za ministra J. Milan Simonović, eden najodločnejših nasprotnikov radičevcev.

Na vodstvo hrvatske seljaške stranke je nova vlada uplivala zelo porazno. Radičevci so bili odločeni pod vsakim pogojem vstopiti v vlado tudi s kombinacijo samostojnih demokratov. Danes v političnih krogih posebno koncentrirajo potovanje dr. Nikića v Zagreb, kamor je odšel, da dobi nadaljna navodila od Stjepana Radića. Radičevci sami danes priznavajo, da jim je Radić svetloval, naj vstopijo v vlado s samostojnimi demokrati.

Obupani klerikalci

Dr. Korošec kot Sancho Pansa v borbi proti cirilici. — Ukor skupščinskih predsedništva dr. Korošcu. — Interkonfesionalni zakon in klerikalci. — Klerikalci hočejo — obstruirati.

— Beograd, 2. maja. (Izv.) Slovenski klerikalci so silno poparjeni, ker se politični položaj ni razvil tako, kakor so oni pričakovali. Tako vstrajno so spietkarili, da bi s pomočjo radičevcev razbili Narodni blok in ob novi situaciji pristavili k vladni večini tudi svoj pisarček. Pa se jim ni posrečilo. Narodni blok je ostal kompakten, prišlo je sicer do rekonstrukcije vlade, v kateri pa sede samo najodločnejši zagovorniki Narodnega bloka in izvedbe njegovega programa. Klerikalci so obupani in razjarjeni. Svoji razjarjenosti dajejo glasen izraz, zabavljajo kakor za časa volitev proti Pašiću, zlasti pa proti Pribičeviću. Beseda korupcija, nasilstvo je zopet prišlo pri njih v veljavo. Celo sicer umerjen dr. Korošec je prišel popolnoma iz ravnotežja. Njegova afera s cirilskim napisom na vratih klerikalnega kluba je znana. V svoj razjarjenosti zaradi neuspeha v spletkah proti Narodnemu bloku je sivočrtno strgal z vrat klerikalnega kluba cirilski napis, ki ga je dal napraviti skupščinski predsedništvo. Ta Korošev nastop je izval v vseh parlamentarnih krogih skrajno ogorčenje. Podpredsednik narodne skupščine dr. Ivan Paliček je poklical dr. Korošca k sebi, mu dal ukor zaradi tega šovinističnega čina in mu naznanil, da če na vratih klerikalnega

kluba poleg napisu v latinici znova napravili tudi napis v cirilici. Dr. Korošec je ukor močje sprejel. Sedaj dobi znova priliko, da pokaže svoje junštvo v borbi proti cirilici in si ohladi svojo jezo, ker si je drugače ne more, na mrtvih cirilskih črkah.

Kakor razburja klerikalce fijasvo v politiki, tako markirajo sedaj silno ogorčenje zaradi načrta o interkonfesionalnem zakonu. Pravi, da je ta načrt napreren proti katoliški veri, pred vsem pa proti njihovi stranki, ker baje uvaža v vsi nagoti takozvani kancelarparagraf, ki postavlja pod najstrožjo kazen politično propagando katoliških duhovnikov po cerkvah. Kakor se govori v parlamentarnih krogih, so klerikalci sklenili nastopiti proti temu zakonu z vse vehemenco. Baje hočejo celo poseči po orožju hrupne obstrukcije. Tej grožnji seveda nihče ne verjame. A če bi tudi v resnici hoteli klerikalci obstruirati, je dovolj sredstev na razpolago, da se jim oemogoči ta posel. Nadaljna poročila iz Beograda so izostala, ker je tudi danes, kakor je to običajno, zopet prekinjena telefonska zveza z Beogradom. Za spremembo je prekinjena še tudi zveza z Beogradom. Čemu neki imamo pri nas telefon, ko sploh nikdar ne funkcijonira? Ali res ni mogoče napraviti reda v telefonski upravi? (Uredništvo.)

mirno. Komunisti so vzklkali komunizmu in tretji internacionali. Orožništvo je vzdržalo red in mir, ki se nikjer ni kalil. V spremlju do delavci prepevali proletarske pesmi. Aretacij ni bilo.

PRAZNOVANJE 1. MAJNIKA.

— Beograd, 2. maja. (Izv.) Situacijska poročila, ki jih je prejelo notranje ministrvo, naglašajo, da je bilo praznovanje 1. majnika povsod mirno in brez vsakih incidentov. Ponekod so delavci priredili ljudske zabave. Varnostne oblasti niso imele nikjer povoda, da bi intervenirale.

— Zagreb, 2. maja. (Izv.) Včerajšnja proslava 1. majnika je v Zagrebu potekla popolnoma mirno. Nikjer ni prišlo do kakih resnejših incidentov.

— Zagreb, 2. maja. (Izv.) Kakor omenjeno, je 1. maj v Zagrebu potekel popolnoma mirno brez vsakega večjega incidenta. Komunisti so skušali prirediti demonstracije, toda policija je to pravočasno preprečila. Tramvajski uslužbenci so odšli po večini v Samobor, kjer so skušali prirediti manifestacijski shod. Orožništvo je ta shod preprečilo. Okoli 10. dopoldne se je zbrala na Zrinjskem trgu večja skupina komunistov ter skušala demonstrirati. Policija je demonstrante razglašala in več komunistov aretirala.

Problemi Male antante

Mala antanta in izvolitev Hindenburga. — Razmerje na Madžarske. Dogodki na Bol'arskem

— Beograd, 1. maja. (Izv.) Rumunska vlada je odposlala v Beograd in v Prago predloge za dnevni red prihodnje, dne 9. maja v Bukarešti se vršče konferenca držav Male antante. Naše ministrstvo zunanjih del še ni odgovorilo v Bukarešto glede konferenčnega programa.

Vsi trije ministri bodo, kakor je posneti iz raznih informacij na merodajnem mestu, predvsem razpravljali o mednarodnem položaju in stališču Male antante k vsem važnejšim zunanje-političnim dogodkom v Evropi. Mala antanta razpravlja tudi o pomenu izvolitve maršala Hindenburga za drž. predsednika nemške republike in daje o problemu splošne varnosti v srednjeevropskih državah. Glede odnošajev Male antante napram Rusiji ne sklene konferenca v Bukarešti nikakih načelnih sprememb, svečano se zopet naglasi sklep zadnje beogradske konference, da ima vsaka država Male antante svobodne roke v politiki napram Rusiji.

Konferenca bo končno zelo obširno razpravljala o razmerju Male antante do Madžarske s finančnega in političnega vidika.

Sigurno je tudi, da najnovejši dogodki na Bolgarskem ne ostanejo neopaženi in nedotaknjeni.

Splošno pričakuje Bukarešta, da bo konferenca znatno razširila dosedanj horizont. Verjetno je, da se popolnoma približa Poljska Mali antanti in da je uspejo dr. Beneš v Varšavi pridobiti Poljsko za glavne politične smernice Male antante. Prijateljska pogodba, ki jo je dni skleneta grška in jugoslovenska vlada, približa tudi Grško Mali antanti. V tem smislu pripravljajo v zunanjem ministristvu material za konferenco v Bukarešti.

PRVI MAJ V INOZEMSTVU.

— Berlin, 2. maja. (Izv.) Proslava 1. maja v Berlinu in v ostalih mestih Nemčije je bila popolnoma mirna.

— Rim, 2. maja. (Izv.) V Italiji je bil prvi maj splošno mirna. Javni občerti so delali. V Milanu je praznovalo polovico, v Turinu 40 odst. delavcev. V drž. delavnicah v Firenci je policija delavstvo preiskovala zaradi nekih komunističnih letakov. V Ravenu je neki komunist, ki je delil letake, ustrelil nekega milicnika in bil ranil več karabinjerjev.

— Milan, 1. maja. (Izv.) Po nalogu iz Rima je razposlala policija številne patrulje po mestu, ki imajo nalogo nadzorovati zlasti mestno periferijo in okoliš velikih podjetij. Policija je v pretekli noči prejela skupine komunistov in anarhistov, ki so napeljali poziv, da naj delavci 1. dan maja zapuste vsako delo. V Livornu je bilo mnogo preiskav pri »nasprotnikih«. Tako tudi po drugih mestih. V Firenci je podvrnil osebnim preiskavi nad tisoč železničarjev. Ob železničarskih progah so bile postavljene goste varnostne straže. Izvršenih je bilo v raznih krajih več aretacij.

— Rim, 2. maja. (Izv.) Včerajšnji dan je potekel mirno po vsej Italiji brez posebnih incidentov. 35% delavcev se je v Milann vzdržalo dela. V Rimu je policija zaplenila devet tisoč letakov, ki se pozivali delavstvo na proslavo 1. maja in na opustitev dela. Fašistovski listi poročajo, da je prišla policija na sled veliki revolucionarni organizaciji, razširjeni po cel državi, da je zaplenila mnogo obtežljivega materiala in izvedla več aretacij, katerim bodo sledile še druge. V industrijskih središčih se je povsod vzdržalo dela večje število delavcev.

OBČINSKE VOLITVE V ZAGREBU.

— Zagreb, 2. maja. (Izv.) Za občinske volitve, ki so določene na 10. t. m., je do danes vloženih osem kandidatskih list in sicer: komunistična, narodnosocijalna, leva frankovska krilo, stranka dr. Surmina, radikalni, klerikalci, samostojni demokrati in hrvaški socijalni napredni blok. Pod zadnjo skupino so združeni zajedničarji, radičevci, frankovci in hrvaška delavska zveza. Nosilec liste je internirani ing. Avgust Košutić. Med zajedničarji vlada veliko nezadovoljstvo proti radičevcem, ker so njih kandidati postavljali na zadnje mesto, tako da ni njih izvolitev zanesljiva.

NEMSKI DRŽAVNI PRORAČUN.

— Berlin, 1. maja. Državni finančni minister je predložil nemškemu državnemu zboru letni proračun. Čisti prebitke in dr. šavnega proračuna za leto 1924 znaša 1574 milijonov mark. Celokupni izdatki za leto 1925 znašajo 4980 milijonov.

DOMAČE NOGOMETNE TEKME.

— Zagreb, 2. maja. (Izv.) Včerajšnja nogometna tekma med zagrebško Concordio in Haškom je končala z rezultatom 4:2 (2:0). V Splitu je potekel Hajduk Gorica z 9:0. Za jutri je napovedana nogometna tekma med Gradjanskim in dunajskim bodom prvakov Hakoah.

ANGLIJA PROTI OSEM-URNEMU DELAVNIKU.

— London, 1. maja. (Izv.) Predlog šir. na delavske stranke Buchanan glade razšir. te osemurnega delavstva je poslanska zbornica s 322 : 128 glasovom odklonila.

FRANCOSKA VLADA PROTI KOMUNISTOM.

— Pariz, 1. maja. (Izv.) Politične oblasti nadaljujejo hitno preiskavo pri voditeljih komunistične stranke. Komunisti so zapleteni tudi v veliko vojaško afero, kjer so izdajali sovjetskim oblastim v Rusiji važne vojaške dokumente, načrte trenjav, av. zvezlov in aeroplanov. Pri nekaterih komunistih so oblasti dožele tudi pobotnice a prejemu subvencij od strani Rusije. Tako je Rusija nakarala za komunistično propagando do vodstvu stranke 300.000 amerikalških dolarjev.

Naši javnosti!

V nedeljo dne 3. maja predava ob 11. v zbornici univerze g. prof. dr. Veber o temi »Analiza vasi«. To predavanje je italijanska oblast v Trstu ne sramoten način preprečila. — Vstopnina Din 5.— za akademike in dijake Din 2.— v prid jugoslovenske Matice. — Predavanje naj bo naša kulturna manifestacija proti italijanskemu nasilju! — Pridite vsi!

Cesarica Zita in poraz pri Piavi

Pred okrajnim sodiščem 1. na Dunaju se je pričela 29. aprila senzacijozna razprava. Krščanske socialni poslanec in Zupan dr. Pavel Barsch je vložil tožbo proti odgovornemu uredniku konservativnega tednika »Oestr. Nachrichten« dr. Robertu Wolffu. Omenjeno glasilo je pisalo, da je dr. Barsch razširjal laži in natolevanja s tem, da je tidi, da sta bivši cesar Karol in bivša cesarica Zita italijanskega zmaga na Piavi in da je bila cesarica Zita italijanskega misljenja. Članka v »Oestr. Nachrichten« sta izšla v januarju t. l. Članek je dožl dr. Barscha, da je razširjal o Ziti laži in natolevanja. Očitek laži je utemelji s tem, da je baje dr. Barsch trdil, da bi bil Avstrijec, kakor je razvidno iz memoarjev maršala Conrada v Hötzenborfu, na Piavi zmagačil, da nista cesar in cesarica izdala ukaz, da (avstrijske) čete ne smejo izvršiti napada. Nadalje je dr. Barsch pripovedoval, da leži krivda, da je Avstrija izgubila vojno, na »italijanski bestija« cesarici Ziti, ki se je povsod vmešavala v vladne posle v škodo Avstrije. Ker avtorja članka ni bilo mogoče eurirati, je bila vložena tožba proti odgovornemu uredniku radi zanemarjanja uredniške paznosti. Pri razpravi je obtoženec, zastopan po dr. Losingnu, izjavl, da inkriminiranega članka pred avstrijanskimi ni čital, da pa hoče za vsebino članka doprinesei dokaz resnice in sicer v tej obliki, da se je tožitelj izjavil na omeneni način in drugje, da Conrad v Hötzenborfu ni v svoji memoarih, še manj pa drugje na ta način poročal o cesarju in cesarici. Obtoženec je navedel dokaz, da je vstop poraza na Piavi popolnoma drug in je tozadevno predlagal za priče maršala Hötzenborfa, maršala Georgi, nadvojvodo Josipa, podmaršala Willerdinga in Piterleča, generalnega polkovnika in bivšega nadvojvode Evgenoa, bavarskega artiljerijskega generala v. Kralita, generala Ludendorfa, generalnega majorja Arza. Sodišče je samo delema ugodilo tej zahtevi in zasliši samo maršala Hötzenborfa. Razprava je bila preložena.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 12.02—12.05, Praga 184—184.50, Newyork 61.80—62.10, London 300.50—301, Milan 344.75—355.25.

Inozemske borze.

Curih, 2. maja. Predborza: Beograa 8.32—8.35, Pariz 27.06—27.10, Milan 21.25—21.30, London 25.01—25.04, Newyork 516¹/₂—516³/₄—516¹/₂, Praga 15.29—15.32. — Trst, 2. maja. Predborza: Beograd 39.20—39.30, London 117.35—117.65, Newyork 24.25—24.35, Pariz 127.25—127.75, Praga 72—72.25, Curih 470—471.

Za jugoslovenski krematorij

Že leta 1909 se je ustanovil v Ljubljani pripravljalni odbor za ustanovitev društva Jugoslovenski krematorij. Duša temu modernemu pokretu je bil pokojni naš pesnik Anton Askerc, ki pa se mu ni izpolnila želja, da bi se njegovo truplo vpepelilo. Društvo Jugoslovenski krematorij je namreč imelo namen, propagirati misel za moderno pokopavanje mrtvih v obliki krematorijev, dokler pa se ne doseže dovolitve za napravno krematorijev v takratni konservativni Avstriji, naj bi se umrli članom omogočil prevoz trupel v izumirne krematorije.

Čudno, da se ta moderni pokret že ni obnovil v naši svobodni in dokaj napredni državi, saj v Avstriji je bil edini zadržek v klerikalni premoči in konservativni duhaški vladi. Oba združila sta se danes odvalila. Razumljivo je, da se kerke oziroma duhovščina sežigajo mrtvih protit zaračunano plačane pokopavanja, toda ista kerke je sama odredila sežiganje — živih a. pr. Hs. Giordano, Bruno itd., toda sežiganje mrtvih je utemeljeno v higijeni in estetičnem oziru. Že Ibsen je rekel: »Ako se želi mrtve vse enkrat končati, skrbimo vsaj, da bo konec lep.« Ali pa je pokopavanje lepo? Človek kot višek stvarstva, zapovednik vsem drugim živim bitjem, naj postane po smrti hrana črvom in drugi golazni. Kdor ima kolikšak smisla za mago in estetiko, bo gotovo želel, da njegovo truplo ne razpade pod zemljo polagoma v gnusno gnojino, da se njegove kosti ne izkopavajo in premetavajo. Pokopavanje pa je tudi nehigijeno. Vse od poslednjega razkrajanja pod zemljo brez zraka nastajajo tudi strupi, smrđljivi plini in maglo se razširjajoč kisline. Vse te nevarne stvari se pri pokopavanju širijo z zrakov, sicer pa z vodo, ki je nevarna ljudem in živalim. Na ta način pa predrejo skozi zemljo tudi nevarni bacili ki imajo nekateri zelo dolgo življenje, n. pr. tuberkuloza 2 in pol leta po smrti človeka. Vse te stvari pa ožig v nekaterih trenutkih uniči.

Nepoučeni ljudje mislijo, da se v krematoriju truplo peče in pali ter jih že pri sami taki misli pretrese groza. V resnici pa ne pride mrtvo truplo z ognjem in plamenom niti v dotiko, temveč v dobri uri razpade v prah le s pomočjo silno razgretga zraka in kisika. Pravzaprav razkroji razgreti prah truplo v njegove sestavine: vodo, dušik in ogljikovo kislino, a od nevarnih stvari ostane le prah. Vse te stvari pa ožig v nekaterih trenutkih uniči.

Krematoriji imajo obliko rimske bazilike. V sredini se dviga ogromna kupola, na strani pa eden ali dva stolpa (dimnik). V notranjosti je poseben prostor raket (dvojni ali pa celo trojni). Pravo vpepelilnico je okoli in okoli trdo zaprto. Zrak, ki je v tem prostoru (kjer se nahajajo rakete s truplom) se razgreje do 900 stopinj in vsled tako silne vročine se začne truplo hipoma razkrajati ter postane v eni uri čist prah. Ta prah, preostanki mrtvice, se spravi nato v posebno urno, (pepelnico), ki ima navadno podobo nizkega kelha z izbočenim pokrovom. Urne se potem hranijo bodisi v posebnem oddelku krematorija, navadno 25—30 let po dogovoru, ali se pokopajo na blagoslovljenem pokopališču, se hranijo v kapelkah na domačih vrtovih, pepel slavnih mož pa se navadno hrani v muzejih.

Sežiganje, oziroma vpepelitev mrtvecev je bilo v navadi že pri starih narodih, čemer pričajo razne izkopnine. Med stari narodi je bilo sežiganje razmeroma bolj razširjeno, kakor med germanskimi in

romanskimi narodi. Danes je treba preganiti le predsodke. Tehnika in popularizacija znanosti sta preganili že razne stare predsodke, tradicije, navade, obrede in dogme, torej gotovo prežene tudi predsodke proti vpepeljevanju. Ko so se koncem 18. stoletja prepovedovala nova pokopališča okrog cerkve in sredi človeških bivališč, so se tudi naši ljudje, ki so videli v tem ogrožanje vere.

Vpepeljevanje mrtvecev je v duhu svetopisemskih besed, naj razpade truplo v prah in pepel ter se besede tudi duhovnik pri vsakem pogrebu ponavlja. Pri pokopavanju v zemljo pa se te besede navadno ne izpolnijo, ker truplo se razkroji le v blato in mlakužo, posebno v težki, živnatni zemlji.

Kakor rečeno, je danes duhovščina vseh veroizpovedanj nasprotna vpepeljevanju edino iz egoističnih ozirov, vendar je ideja že prodira pri vseh naprednih državah, izzete so le Rusija (morda danes že tudi ne več). Turčija in naša država v Avstriji so se napredni duhovci zamažili za dovolitve krematorijev, zato se je na Dunaju ustanovilo društvo »Flamme«, ki je imelo svoje podružnice po vseh večjih mestih za propagando in za prevoz članov po smrti v inozemske krematorije, poglavitno v Goto in Saško kamenico. Čehi so imeli v ta namen tudi dve društvi. Graški mesni svet je že pred 20 leti podaril društvu stavbišče za krematorij, ki se je postavil kmalu po razpadu Avstrije. Tudi Srbi so imeli že pred vojno društvo »Ogani« z istim ciljem, na čelu propagande je bil mestni fizik dr. Nikolić. Društvo je imelo mnogo članov ter si nabavilo v propagandne svrhe skriptne slike Tudi takratno ministrstvo je bilo naklonjeno ustanovitvi krematorija v Beogradu ter je že sestavilo predlog tozadevnega zakona, a je izbruhnila svetovna vojna. Vseled tega je pričakovati, da tudi sedanja naša vlada ne bo nasprotovala tozadevni akciji, ako se obzovi po celih državah.

Zdravstvene oblasti — celo v konservativni Rusiji — so se posredno in neposredno davno izrekle za vpepeljevanje mrtvih s tem, da zapovedujejo pri nevarnih nalezljivih boleznih sežigati bolnikovo perilo, posteljino in celo hišno orodje. Le truplo kot središče vseh bacilov bi se naj hranilo v zemljo za nadaljnjo okuževanje okolice!

V Ameriki imajo krematorije že od leta 1876, na Anglijskem jih je bilo pred vojno 13, v Nemčiji 25, v Italiji 30, v Franciji 5, na Švedskem 2, na Danskem 2, na Norveškem 1 itd.

Zleti bi bilo, da tudi naša država čim prej vstopi v krog modernih držav z ustanovitvijo krematorijev. Državljanska svoboda je tudi v tem, da vsak sam svobodno odloča o načinu svojega pogreba. Tudi državna uprava ne more zanikati, da ima vpepeljevanje mrtvih vse prednosti v higijeni in estetičnem oziru, pred pokopavanjem v zemljo. Ako dobimo doma krematorije, bo vpepeljevanje dosti ceneje kot mestni pogreb. Ogenj nam uniči na veličasten način najdražje, kar imamo na svetu.

Naj bi nastopil kdo izmed živih članov pripravljalnega odbora Jugoslovenski krematorij, »klicati občni zbor, a novo društvo naj bi se vsestransko na delo za propagiranje misli, da ljudstvo opusti zastarele predsodke ter spozna druge strani vpepeljevanja. Ako bi društvo samo ne moglo zgraditi krematorija, naj se osloni v ta namen delniška družba. Sicer pa se bo gotovo našel peščen privatnik, ki se loti zgradbe, saj se bo kajpak čim dalje bolj obrestoval kot stalna dedščina potomcem.

meten, vendar se je dal še razumeti, ker so naši kmetijci pričakovali, da bodo imeli v parlamentu odločilno besedo. Toda to pričakovanje se ni izpolnilo. Srbski zemljoradniki so doživeli katastrofalni poraz in so rešili iz splošnega poloma samo štiri mandate. Postali so tako stranka, a katero se v političnem življenju več ne računa. Tem štirim zemljoradniškim poslancem se je pridružil tudi poslanec SKS Ivan Pucelj. Pridružil se je stranki, ki je v parlamentu brez vpliva in moči, lasno je, da ne bo mogel za svoje volilce ničesar storiti. To uvideva že g. Pucelj sam. Zato se je jel sedaj približevati radičevcem, ker računajo, da bodo prej ali slej dobili vpliv na vodstvo državne politike. Z njimi bi rad zlezel v vlado tudi on. To je njegova stvar, dvomimo pa, da bi bila ta naloga ljubezen simpatična njegovim volilcem. Radičeva stranka je izrazito plemenska stranka. Radič priznava poleg Hrvatov samo še Srbe. Slovenci so mu samo planinski Hrvači in kot taki se naj popolnoma uklanjajo komandi iz Zagreba. Pred dnevi so listi poročali, da so radičevci že predložili na merodajnem mestu načrt, po katerem bi se naša država razdelila v dva dela — v

srbski in hrvatski; v srbskem delu bi naj neomejeno vladali Srbi, v hrvatskem pa Hrvači. Pod Hrvatsko bi naj prišla tudi Slovenija, v kateri bi komandirali iz Zagreba radičevci. Slovenci bi torej prišli pod radičevsko kap! Kaj se to pravi, bodo razumeli tisti, ki poznajo hrvatske razmere in naklonenost Stjepana Radiča do slovenskih kmetov in Slovencev sploh. In pod pazduho tega Radiča sili sedaj poslanec Ivan Pucelj! Kaj poretu k temu naši kmetje? Vprašamo jih, ali bi ne bilo pametnejše, da se naslone mesto na Radiča, od katerega nimajo ničesar pričakovati, kvečemu zapostavljamo, na one, v katerih vstah so se preje dolga desetletja borili proti klerikalizmu, na naprednjake, s katerimi jih družilo ista načela in v družbi katerih bi mogla SKS zopet postati faktor, ki bi ga na merodajnem mestu radi upoštevali? S tem bi Samostojna kmetijska stranka zopet postala to, kar je bila takrat, ko je posegla prvič v politično življenje: močeno činiteelj v našem javnem življenju. O tem naj zaupniki SKS resno razmišljajo in ako jim je v resnici pri srcu interes stranke, jim ne bo težko najti pravo pot.

Julijska krajina

— O aferi s prof. Vebrom piše tržaška »Emancipazione«: ... »Lupetina (fašistovski tajnik) kali odnošaje s sosedno jugoslovensko državo. Lupetina spaja slavne tradicije zažiga »Balkana« s prepovedjo konferenc povsem avstrijske barve. Tako, glejte, se ščiti interesi Trsta v odnošajih s sosedno državo! Potem bodo prihajali prepevat znano pesem o gospodarski vstopitvi Trsta! Mi pa mislimo, da s takimi merami resno škodujemo bodočnosti mesta, ki potrebuje oddiha in se ne sme dušiti v sovražnosti od strani inozemstva. Pa vse to malo šteje. Sedaj je v modi igranje rešiteljev domovine. Vedno jo je treba reševati, za vsako cno to domovino. Pazijo pa naj, da je z ognjem reševanja ne spravijo v nesrečo«. Poštena lekcijska za »Piccola« in »Popolo di Trieste«.

— Vedno žrtve vojnega streliva. Med Vrtojbo in Šempetrom pri Gorici sta izpraznjevala mine delavca Andrej Kovačič in Andrej Fajt, oba iz Renč. Ena mina se je razpočila ter ubila 58 letnega Kovačiča, vsled prišika eksplozije je počila še druga mina in mrtev je obležal tudi Andrej Fajt.

— Slabo vreme. Tudi v Julijski krajini traja že več dni slabo vreme. Dež in zopet dež, kmetijsko delo zastaja. Mraz je občuten. Padal je tudi sneg in pobežena je bila polovica Čavna. Po božiču so cvetele trobentice in toplo je bilo kot spomladi, sedaj je kakor v jeseni.

— Preiskave pri pristaših republikanske stranke. Tržaška policija strogo pazi na vsak korak pristašev republikanske

stranke. Te dni je bil zopet v zaporih pri jezuitih tajnik stranke Nino Vodička. Čez dva dni so ga izpustili. Tačas pa so bile razne preiskave pri več pristaših republikanske stranke. Ostale so brezuspesne.

— Samomor nesrečne matere. Leta 1914 je odšel Josip Horvat iz Trebuše na rusko fronto. Doma je pustil ženo in tri otroke. Po izbruhu vojne z Italijo je morala ta bežati od doma. V begu se je seznanila z nekim Madžarom Lajošem Kenglerjem in imela z njim otroka. Ki je dobil po očetu ime Lajoš. Ko je mož vse to izvedel, je bil tako potrt, da se je vstrelil. Čez čas se je pri Kenglerju pojavila njegova zakonska žena in pregnala Hrovatovo od nje. Zakonski otroci so ji na to pomrli in kmalu je morala v domači vasi po vrtni živeti skupno z nezakonskim svojim Lajošem. Slabo se ji je godilo. Končno je obupala in se vrgla z dečkom v vodnjak, iz katerega so potegnili trupla te dni.

— Težka kazen. Pred porotno sodnijo v Puli se je vršila razprava proti 49 letni vdovi Dimeniju Funčič in njenemu 24 letnemu sinu Juriju, ki sta bila obtožena, da sta hotela z nožem zaklati domačega prijatelja pri Funčičevih Josipa Burla. Slednji je zapustil svojo družino in živel nekaj časa z vdovo Funčičovo. Potem so se začeli prepirati in neki dan, ko je šel Burla ribe lovit, sta ga napadla Funčičeva vdova in njen sin. Funčičeva ga je sunila z nožem v vrat. Burla pa jima je vendar ušel in se skril pri nekem brvcu. Funčičeva je pripovedovala, da jo je Burla izkoračal in storil mnogo slabega. Obtožbenka je obsojena na 16 let in 8 mesecev zapora, sin je oproščen. Težko kazen je občinstvo živahno komentiralo.

Objave

Našim otročičem dajte „Mirim“ čokolado!

— Veliki pevski koncert Zveze slovenskih pevskih zborov v nedeljo dne 3. maja t. l. prične točno ob treh popoldne, kar se večina sodelujočih društev vrne domov s prvimi večernimi vlaki. Opozarjamo se enkrat vse, ki nameravajo posetiti koncert, da si preskrbe vstopnice v predprodaji v Matični knjižarni, da ne bo pred začetkom koncerta takega navela kot lansko leto. Tam se dobe tudi sporedni koncerti.

— Klub Primorsk vabi vse svoje članice, da se udeležijo veselice bratskega kluba »Soča«, ki se vrši v soboto 2. maja ob 8. zvečer v prostorih Narodnega doma. 881n

— Razlagov dan. 10. maja po celi Sloveniji. Kdor se ni, naj kupi srečke za DR. RAZLAGOV SPOMEMIN. ODBOR.

— Pozor rodoljub! Vseled slabega vremena se »jurjevanje« na ljubljanskem gradu preloži na 10. maja. Upajmo, da bo sv. Peter od tega časa izpraznil svojo »barilico«. Več v prihodnjih dneh. 883n

— Radioprogram za 2. maj 1925. London (365) 23.15—24 koncert; Birmingham (475), Manchester (375), Aberdeen (495) Glasgow (420) Edinburg (328), Dundee (331), Chemsford (1600) 20—21 koncert; Paris-Radio (1750) 12.30, 20.45 koncert; Paris-Petit Parisien (345) Jazz Band; Zürich (515) 13.30 klavir, 19 zvonjenje zvonov katedrale, 20.45—21.50 koncert; Wien (520) 11—12.50, 16.10—18. 20 (Zehrer), 22 koncert; Roma (425) 14—15, 17.45, 20.30 koncert; Bruxelles (265) 17, 20.15 koncert; Berlin (505) 20.30 komorna glasba, 22.30—24 plesna glasba; Breslau (418) 12.05—12.55, 17—18 koncert, 20.30 komorna glasba; Frankfurt (470) in Cassel (238) 16.30—18 koncert, 20.30—21.30 kabaret. 22—23 Jazzband; Hamburg (395), Hannover (295) in Bremen (330), 14, 16.30, 20 koncert; Kölnberg (463) 17—18, 20—21 koncert, 21.15—22.15 kabaret; Leipzig (454) in Dresden (292) 20.20 koncert; München (485) in Nürnberg (340) 16.30—17.30, 18.30 koncert, 22.15 majev ples; Münster (410) 16—17, 20.30 koncert; Stuttgart (443) 20—21 koncert, 21.15—23 »Hochzeit im Hause Alfanz«.

— Primorski nogometna sekcija. Danes, v soboto, se vsakem vremenu sestane v

garderobi na Igrišču. Jutri, v nedeljo, odhod v Celje ob 12. — Načelnik. 888

— Klub Primorsk ima svoj redni občni zbor v torek 19. maja t. l. ob 5. popoldne v damski sobi kavarnе Emona. Udeležba vsake članice je dolžnost. 882n

— Savska gasilska Zupa v St. Vidu nad Ljubljano proslavi praznik sv. Florijana dne 10. majnika t. l. po naslednjem sporedu: a) Ob 8. uri dopoldne zbirališče bratskih gasilnih društev pred Gasilniškim domom v Sent Vidu nad Ljubljano. b) Odhod z godbo Dravske divizije k službi božji, ki bo ob 9. uri v farni cerkvi sv. Vida c) Obhod po vasi. d) 3. redna zupna skupščina. d) Popoldne ob 3. pri Jagru velika ljudska veselica.

— Prostovoljno gasilno društvo v Škoti. 891n

— Starišem in vzgojitelcem v pretes. Velevažen faktor pri telesni vzgoji naše mladine je gotovo skrb za lepo zraslo telo. Telesne hibe ne zapirajo samo marsikateremu velenadarjenemu človeku pot k gotovim poklicem, temveč vplivajo tudi silno škodljivo na splošno zdravstveno stanje in povzročajo zgodnje hiranje. Zato je dolžnost vsakega, da se poslužijo prilik, ki jih nudi za ozdravljeno »higijenični ortopedični« zavod »Atene« na Bleiweisovi cesti. Zavod deluje že 2 leti pod skrbnim nadzorom specialnega zdravnika v blagor mladine. Pomoč ne nudi otrokom s skrivljenimi hrbtenicami, z znaki grbe, v rasi razloženim, z okroglim hrbtom, z visokimi rameni itd. Napake, ki se jih v kaži opazi, so brzo odstranjene; ako je bolezen bolj razvita, je seveda potrebno več potrpljenja. Močno razvite hibe se dajo le omejiti, kar ima pa za bolnika tudi svojo važnost.

Starši se opozarja, da naj nkdar ne čakajo tako dolgo, da postanejo napake že na zunaj vidne in da se ne tolažijo z običajnim izgovorom, češ, da je še čas, da se ni tako hudo itd. Tudi je treba poudarjati, da so posebno deklice v razvoju podvržene skrivljenju hrbtenice in današnje velike šolske zahteve povečajo to nevarnost še bolj. S hvaležnostjo je treba še omeniti, da so državni in dobrodelni zavodi našemu telesnemu vzgojalsko prilagodili naklonjeni in da mu pošljejo marsikatero, ki je zdraviljenja potreben. Zato naj tudi starši, katerim je na srcu blagor svojih otrok, ne zamudijo priliko in naj se informirajo o dotičnem zavodu. Pojasnila se dobe vsak dan med 4—6. uro.

— Hašk, Zagreb: Ilirija. Jutri, v nedeljo ob pol 15. absolvirajo Ilirija najtežjo tekmo svoje dosedanje letošnje sezone. Protivnik ji je H. A. S. K., ki uživa širom države izredno popularnost in simpatije in ki predstavlja enega najmočnejših reprezentantov ne samo Zagreba, temveč cele države. Oba kluba nastopita s svojimi najboljšimi silami, posebej je poudariti, da ima Hašk v moštvo celo vrsto reprezentantnih igrarcev in sicer golmana Fridricha, ključno vrsto Marjanovića - Čindrića - Križ ter napadalce Plazzerana, Vinko in Zinaja. Tudi Ilirija ima v novem krilu Poduj državnega reprezentanta in tudi razen tega marsikatega igrarja, ki ne zastaja za glasovitimi Haškovi. Obe moštvi gojita kombinacijsko igrno, računati je, da prinese tekma ostro, izravnavno borbo in prvotredn nogomet. Igra se ob vsakem vremenu. 887n

Vseled skrajno neugodnega vremena se preloži planinska tombola na 10. maja. Oglejte si dobrote! Kupujte srečke!

Proslava 1. maja v Ljubljani

Letošnja proslava 1. majnika je potekala povsem mirno in dostojno. Že na vse zgodaj so odmevali po ljubljanskih ulicah zvoki vesele godbe, ki so privabili na prosto in v naravo mnogo ljudi. Žal, da je slabo vreme skvarilo vse načrte in je bilo zato tudi vsakoletno običajno romanje na Rožnik slabše kakor druga leta. Proslava 1. majnika kot praznika proletarijata pa je končala s popolnim filjaskom. Bilo je pričakovati v očigled enotnega nastopa vseh delavskih strank pri proslavi ogromne in veličastne manifestacije delavstva, ki pa je povsem odpadla. Pred Mestnim domom, kjer je bila zbirališče vsega proletarijata, se je jedva zbralo 400 do 500 oseb in še med temi mnogo golobrade mladine. Splošno vtis, ki ga je napravila proslava je, da je delavstvo sito vseh demagoških fraz in gesel ter da obrača delavskim strankam vseh vrst hrbet. Resignacija, apatija in splošno razočaranje, to je bil zunanji znak letošnje proslave. Pred Mestnim domom se je torej zbralo delavstvo, da čuje svoje voditelje. Zanimivo je dejstvo, da se na govorniški tribuni to pot niso pojavili znani govorniki kakor Lemež, Zorja in drugi, temveč so mestoma govorili dosejal deloma precej neznani mošje. Prvi je govoril v imenu kmečko-delavske zveze g. Stukelj, ki je ponavljal stare fraze o socializmu ter marksizmu ter apeliral na delavstvo, da naj bo složno, ker le na ta način si bo izvojevalo svoje pravice. V imenu socialnih demokratov je govoril g. Golouh, ki si je v svojem govoru temeljito privoščil radičevce in klerikale. Kot tretji govornik je nastopil v imenu proletarske omladine neki mladenič Furjan. Ta se je posebno ogreval za tretjo Internacionalo ter za uvedbo 6 urnega delavnika, kakor je v sovjetski Rusiji. Zatem je govoril še v imenu knjigovozov Pastor ek, svoje mnenje pa je podal v imenu socialističnega ženstva g. Rakovečeva. Zborovanje je zaključil komunist Makuc ki je navzočim raztolmačil, da je policija radi ponoči nalepljenih letakov provokatorske vsebine prepovedala obhod po mestu. Zborovalci se se nato mirno razšli.

Politične vesti

== K stanovanjskemu zakonu se je oganil tudi dr. Gosar, in sicer ravno na dan prvega maja, da na ta način morda znova potrdi javnosti svojo socialno človekoljubnost. Zato smo pazno prebrali ta izjavljanja, da iztakemo njegovo vsesrednjočo formulo in kompromis interesiranih najemnikov in hišnih posestnikov, ki tvorijo bistvo stanovanjskega vprašanja. Zaman! Uvodoma sicer konstatira ta dr. Gosar, da je vprašanje zapleteno in »dejansko uprav nerešljivo« (1), potem pa ti na koncu zabrisa po demagoško: Glejte, kako se pod PPrežnom šedelujejo najvažnejši zakoni! Kakor da ne spada k prvi dolžnosti političnega in socialnega delavca, da je pravičen napram tujemu delu in da vprčo priznane nerešljivosti vprašanja vsaj nasprotnikom dobro voljo prizna! Dr. Gosar pravi, da ni drugega izhoda, kakor da se na eni strani premožne najemnike nažene, da plačujejo tako visoke najemnine, kakor zahtevajo načela rentabilnosti, ali pa da si sezidajo nova stanovanja. Na drugi strani pa naj se uradnikom in krogom, ki ne morejo plačevati polnih najemnin, primerno povšajo prejemki, da pridejo lastniki hiš do svojih gospodarskih pravic! Sedanjí stanovanjski zakon je napram takim dr. Gosarjevim smernicam vsekakor mnogo socialnejši in pravičnejši! (Saj štiti uradništvo in manj premožne najemnike na celi štiti, dočim premožne sloje le delno (dr. Gosar hoče, da se v tem oziru popolnoma ugodí hišnim najemnikom!) Dr. Gosar si je dalje izmislil lep predlog: naj se namreč uradnikom zvelejo stanovanjske doklade. Teh doklad prvic ne bi bili deležni uradniki sami in bi torej ne koristile uradništvu. Drugič bi se doklade morale iztirjati z novimi davki, kojih breme bi nosili v prvi vrsti premožnejši krogi, torej hišni posestniki, tretjič bi se s takimi dokladami ovrglo leto načelo, ki ga je dr. Gosar in njegova stranka vedno naglašala, namreč načelo oddaje premoženja, ki se bo v gotovi meri indirektno izvajalo baš na podlagi novega stanovanjskega zakona, ker ta zakon ne bo mogel začeti na celi štiti hišnih lastnikov! (Saj pa država mogla dodatí primerno stan-

vanjske doklade, tako da s tem lahko zadosti hišne lastnike, bi to storila brez drugega! O tem je lahko prepričan tudi dr. Gosar! Če že ne iz drugih razlogov, iz političnih in strankarskih Sicer pa je nasvet, naj se povečajo stanovanjske doklade, prav dober in ga priporočamo samemu dr. Gosarju, da ga vpele pri vseh klerikalnih gospodarskih podjetjih, recimo za uradništvo Zadrugogospodarske banke, za Gospodarsko zvezo itd. Gosar, dr. Gosarju hočemo s temi opazkami samo namigniti, da se lahko vse kritizira in da ni lepo tako pavšalno klevetati in smešiti PPrežnada, ki se je ravno glede stanovanjskega zakona potrudila, da primerno in pravično izravna socialna nasprotstva in interese, tako hišnih lastnikov kakor manj premožnih stanovanjskih podnajemnikov.

== V isti sapi, ko pripoveduje glasilo SLS, da se bori za »večnostne ideje«, za pravično prenosno družbo s neizčrpnimi silami religioznega idealizma, nam poudarja praktični primer take prenosne itd., ko poroča iz Beograda o »novem koritu«, h kateremu bo baže prišel poslanec dr. Pivko! V čem naj obstoja novo korito? — »Slovenec« trdi, da v tem, ker bo baže dr. Pivko imenovan za državnega podtajnika v ministrstvu za vero! Ko bi vsaj »Slovenec« začel pri sebi »prenajivati družbo« s svojimi »neizčrpnimi silami religioznega idealizma« ter najprvo opusti svoje ogabno in poceni klevetanje nasprotnikov s koriststvom in odloži taka, povsem nemoralna sredstva političnega boja!

== Samostojni kmetom v razmišljanje. Jutri ima samostojna kmetijska stranka svoj glavni zbor v Ljubljani. Na zborovanju bodo razpravljali o političnem položaju in poslanec Ivan Pucelj poda poročilo o svojem dosedanjem delovanju. Ali je bilo to delovanje za stranko uspešno? Kdor presoja politične dogodke v sadnjem času nepristransko, uvideva, da je posl. Pucelj in z njim njegova stranka, ubrala pot, ki stranki ne more biti v korist. Že pred kupčinskiimi volitvami se je SKS popoloma naslonila na srbsko zemljoradniško stranko. Dasi ta korak že takrat ni bil pa-

Obleke
po meri iz različnega sukna se dobe najceneje pri tvrdki
Ložar & Bizjak, Ljubljana, Sv. Petra cesta 20

— Ljubljancem! Odbor belokranjske podružnice SPD nas naproša, da objavimo sledeče: Sinemu svetu je že večalmanj znano, da se gradi na Mirni gori (Sv. Frančišek) v Beli krajini Planinski dom. To bo prva planinska postojanka. Ker je bila Bela Krajina do zdaj še prav malo pozastopana, v kulturnem, gospodarskem in prometnem oziru zelo zanemarjena, bo nova planinska kočica zelo mnogo pripomogla do izboljšanja razmer. Bela Krajina je kaj slikovita pokrajina ter nudi obiskovalcem izreden užitek. Za pokritje stroškov gradbe bi se imela vršiti jutri tombola. Vseled skrajno neugodnega vremena pa se preloži na 10. maja. Dobitki so dragoceni ter razstavljeni v treh trgovinah: pri Orličar Meljaču, Selbenburgova ulica, »Ehte«, Prešernova ulica in Ivan Černe, Dunajska c. Sežajte po srečkah. 885

— Društvo »Soča« priredi v soboto dne 2. maja t. l. v Narodnem domu veselico s plesom. Vspored veselice bo nudil le prvotrsne izbrane točke s sodelovanjem opernih pevki in pevcev solo in petja v zboru, duetov, vseleložen itd. Ves spored se prične točno v določnem času. Začetek veselice ob 20. in plesa ob 23. uri 881

Politična organizacija koroških Slovencev

Občni zbor političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem se je vršil dne 30. aprila t. l. v društvenih prostorih v Celovcu. Bil je izredno dobro obiskan iz vseh delov slovenskega Korošana. Po podanih poročilih društvenega vodstva ter referentov za ljudsko štetje in manjšinsko šolstvo je bila sprejeta tale resolucija:

1.) Z največjim ogorčenjem zavračamo neosnovano in naravnost žaljiva podtikanja zveznega kanclerja dr. Rameka v seji parlamenta dne 3. marca t. l., ki identifikirajo vsako zakonito prizadevanje narodnih koroških Slovencev po dosegi od koroškega državnega zbora in koroške deželne vlade slovensko samostojnih ustanov in manjšinskih pravic s protidržavnim stremeljem in izredno, ne da bi moglo nevesti enega samega slučaja nelojalnosti. Tako postopanje obsojamo ter bolji, ker zvezna vlada ni smatrala za potrebno, predno je podala ono izjavo, pčločaj Slovencev na Koroškem objektivno preiskati in zaslišati tudi legalne zastopnike slovenske manjšine, kar bi moralo naslavinje zveznega kanclerja o položaju koroških Slovencev bistveno izpremeniti.

2.) Nasproti trditvam zveznega kanclerja, da Koroški Slovenci nimajo povoda, se pritoževati proti nezakoniti zapostavitvi, zlasti na šolskem polju, ugotavljamo sledeče:

Tri slovenske ljudske šole, ki so v omejenem poročilu izredno navedene kot dokaz, da Slovenci odklanjajo slovenski pouk, so obstojale že dolga leta pred vojno in je šela leta 1913. trirazredna slovenska javna ljudska šola v St. Jakobu v R. 248 učencev, štiritrazredna zasebna slovenska šola v St. Rupertu pri Velikovcu 220 učencev in enorazredna slovenska javna šola v Selah 80 učencev poleg katere je obstajala enorazredna utraktivna šola s 28 učenci. Slovenska šola v Selah je bila leta 1916. združena s tamkajšnjo utraktivno šolo v utraktivno dvorazredno, ker se med vojno takemu predlogu ni bilo moglo protiviti. Ostali dve slovenski šoli na katerih je vedno počevalo vzdrževanje izredno slovenske narodnosti, pa so šolske oblasti po plebiscitu dale zaprti in so ostale vse tozadevne prošnje in intervencije brezuspešne. V sled pri-

tožbe na Zvezo narodov leta 1922. na novo ustanovljeni slovenski šoli v St. Jakobu v R. in St. Rupertu pri Velikovcu pa nikakor nista odgovarjali določbam šolskih zakonov in željam slovenskih interesov, v sled česar jih ljudstvo odklanja. Glede ljudske šole v Selah se je po triletnem boju slovenskih občanov doseglo, da se vsaj prvi dve šolski leti poučuje v materinem jeziku.

Ker se tiče utraktivnih šol, ugotavljamo, da se na teh šolah ne samo sistematično izvaja vsaki slovenski pouk, marveč se dosega celo slučaj, da se slovenskim otrokom prepoveduje v prostem času govoriti med seboj v materinem jeziku (Podlublje, Šmarjeta v R.) ali pa se učencem dajejo nagrade, ako se odvedo medsebojnemu občevanju v slovenskem jeziku.

Konstatiramo, da je nastavljenih na utraktivnih šolah veliko število učiteljev, ki slovenskega jezika bodisi sploh niso znali ali pa ga govorijo zgolj v slabem narečju, dočim se za slovenski pouk kvalificirajo učitelji nemške in nemških krajev ali pa se jih pušča sploh brez službe.

Protestiramo proti načinu, po katerem se je vršilo ljudsko štetje z ozirom na jezikovno narodno pripadnost ter odločanje, da bi to ljudsko štetje nudilo pravo podlago, kakateri bi se moglo rešiti manjšinsko prapršenje Slovencev na Koroškem.

Staremu odboru je bil podan absolutorij s pohvalo, nakar so bili izvoljeni: gg. Ferdo Kraiger za predsednika, dr. Petek za 1. in Janez Vošpernik za 2. podpredsednika, g. Ivan Starc za tajnika, Anton Gastl za blagajnika ter odborniki Florian Lapuš, Josip Vintar, Vinko Gröb-lacher, Boštjan Borovnik in Josip Hebein. Kot posebnost moramo beležiti, da je bila razširjena v Celovcu govorica, da je došel na občni zbor političnega in gospodarskega društva dr. Janko Brejc iz Ljubljane. Opoldne se je zglasil v društvenih prostorih policist deželne vlade, ki je zahteval tozadevnega pojasnila, nakar se mu je odgovorilo, da je 1. april že minil. Ke-daj se bodo koroški Nemci izpametovali?

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:
Začetek ob 20. zvečer.

Sobota, 2. maja: Roka roko umije, obe obraz, Red D.
Nedelja, 3. maja: Vdova Rošinka. Izven.

Opera:
Začetek ob 1/2 20. zvečer.

predstava pri zelo znižanih cenah. Izven.
Sobota, 2. maja: Cavalleria rusticana. Glumači. Izven.
Nedelja, 3. maja: Carmen. Izven.
Ponedeljek, 4. maja: Zaprt.

„Los intreses creados“

(V Oton Župančičevem prevodu »Roka roko umije, obe pa obraz«.) — Komedia za lutke v dveh dejanjih (treh slikah) s prologom in epilogom. Spisal Jacinto Benavente.) (Konec.)

Njegovega gospoda, Leandra, so dali dami. Igra za Vera. Kakor želim je to običaj pri tej vlogi. Menda zato, da bi ta mladenič bil tembolj nekak Pierrot lunare, v mesečino vzhajajoč zaljubljenec. Vera ga je tudi v tem smislu igrala. Večinoma polglasno; mladeža moža, ki je popolnoma hipnotiziran po svoji ljubezni in se brani vseh neplemenitih čustev in dejanj — do-ker se ne oglasi njegov Krišpin, ki za pri-mora do njih. Ker je tudi Sarčeva kot Silvija govorila bolj v nežnem vzdihova-nju, je pa ta zamaknjena dvojica nestoma-vendarje postala malo dolgočasna pretho-centimentalna. Čas sampanja bi bil vsa-ki želel prid vsakim aktom. Posebno bi prosil dr. Sarčeva, da bi on lepo pesem, ki jo govori v drugem aktu, prednašala nekoliko manj zaspešno-sajavo, bolj za občinstvo. Je škoda, če rodi — kljub vsej čustvenosti — ta pesem nad glediščem ne-ko mrtvino in se izgubi brez učinka.

Donna Sirena Medvedove mi ne ugaia. Predmočje si je zamislila vlogo. To naj ne bo ordinarna zvodnica ki se ji njeni tajni zaslužki, o katerih živi in si vzdržuje sočasnini blesk, poznajo že na kilometer. To bodi ostarela lahkoživa dama, ki ima še vedno dostop v boljšo družbo, si vzdr-žuje »salon«, kamor rada prihaja zabave-željna »družba«, a srečava tamkaj seveda tudi novopečeno gospodo à la rodbina Poli-sinela. Zato bi morala ta figura po mo-jem okusu kazati dobro vzgojo v glasu in kretnjah. Nastopala naj bi kakor markiza. S tem se sklada tudi njena vnajna ogor-čenost, ko ji Krišpin ponudi pogodbno in zaslužek za pomoč pri spletnju bogate Silvije v naročaj Leandra. Saj nima ničesar zoper take kupčije, toda ne sme se ji priti kar takole grobo in naravnost. »An-stand und Grandezza« pravi podobna sta-rošpanska dama v neki Straussovi operi. Pohvaliti pa je pompozno špansko obleko g. Medvedove, zlato in belo, s črno man-tilo in rdečimi rožami. Je nekaj Velas-quezovih barv v tej kompoziciji, kakor tu-di v ornametaciji obleke Balatkov (gospa Pol-Sinela), le žal da niso penile čmohraste mesto karminastih.

Tudi Marija Vera ima frizuro in ovrat-nik po modi španskih kavalirjev Velasque-zove dobe in tudi sicer se je v pogledu kostimov mnogo storilo. Tipične figure, ki so vzete iz izredno-komedije (commedia dell'arte), so ostale temu primerne. Tako v igri in po vnajnosti briljanten Polji-

nel, Lipah. Celo kljunasti nos te lutke si je napravil. Enako je Harlekin oblečen, kakor mora biti. Prvič je zelo jarkajno že in medlo igral Drenovec. Pri pono-vitvi je imel ulogo Jan, ki je bil pov-darnejši in boljši, dati pretemnega glasu za to lirsko vlogo.

Zelo ljubka je bila Nabloska kot Kolombina. Igrala je fino, ljubeznivo — hu-domušno in je v belem kostumu s triogla-ritim klobočkom jako dobro izgledala. Ker je Rusinja, smem omeniti tudi, da je go-vorila dosti dobro slovenščino. Do je lutka, je samo markirala in se mi zdi, da bi bilo to sploh bolje za vse igralstvo. Ali pa naj bi se raje igrali realistično. Ni mogoče spraviti vanje take anakronosti, da bi se nam zdeli vsi marionete. Harlekin na pr. samo čisto malo markira; Gregorin, ki je bil prilično dober krečmar, se trudi že bolj, pada pa vendar iz vloge in se giblje zopet naravno. Ker ima Nabloska eno belo nogavico z belim čevljem in črnim pomponom, drugo pa črno s črnim čevljem, bi morala na črnem čevlju nositi bel pom-pom. Lepši bi pa bili obe nogavici beli z belimi čevlji. Zelo dobro sta svoji mali vlogi opravili dve enako oblečeni punčki. Slavčeva in Vidla. Govorila kakor na-viti in na koncu stavka, pred zadnjim zlo-gom, pride vselej »knjiks«, poklonček. Re-žiser jih je dobro zdresiral in sta prav za-bavni ter srčkani. Spomnil sem se, kako priletita sta bili tudi v Molierovih »Pre-cljolah« Putajlove režije. To je naraščal, za katerega bi bilo kaj storiti.

V zadnjem aktu je imel Peček zelo hvaležno vlogo advokata. Prav dober je bil. Seveda z očali, alonže-lasuljo, črnim talarjem, podaljšanim kazalcem, kakor Don Bartolo v »Seviljskem brivcu« in drugimi atributi dr. Graziana iz laške improvizac-ne komedije.

Male, deloma neme vloge imajo še Plut (Pantalon), Medved (advokatov tajnik) ter Sancin in Delak (natakar-ja, oz. v zadnjem aktu advokatova sluga).

V drugem aktu se čuje prav lepa sen-timentalna glasba. Kakšno skladbo so vpo-rabili, ne vem.

Ponovitev je bila, kakor že povedano, boljša, kar se je takoj poznalo tudi na iz-merti ploskanja. Komedia je igrala jako težka. Če bi hoteli doseči res učinkovite »lutke«, bi jih moral dolgo, dolgo ekserci-rati prav energičen, celo brutalen režiser. Mislim si, da bi bila stvar potem ravno ra-ditega zelo frapantna in morda je to tista moč, katera je igri pomagala na izbrano du-brih odrih do učinka. A to je vendarle bolj vnajna pritlikinja, ki lahko slepi. Brez nje pa vidmo, da je igra le srednje zanimiva in ne hudo izvirna v ideji. Tudi ima pro-dolgo samogovorne fraze, refleksije. Ci-tati jo v Župančičevem prevodu mi je bil boljši vžitek, nego gledati in poslušati jo. Skoro prav nič se naše igralstvo še ne zaveda, da spada k ansambelskemu igraju-tu vlaganje igre na skupen ton. Eni for-sirajo svoje glasove, drugi skoro šepetajo, višine glasu ne prilagajajo vlogam in ne tim-bro glasov soigravcev. Najbrže pri skuš-njah same markirajo, ko pa pridejo na predstavo, šele prvič slišijo drug drugega zares.

Vprašanje je končno, ali se ni v pre-vodu, naj bo še tako lep, izgubilo kaj hu-morja. Vsak jezik ima polno izrazov, ki v prav gotovi zvezi pomenijo nekaj prav gotovega, dosikrat dvoumnega. Ne dozna pa takih pomenov izlepa oni, ki ni v jeziku absolutno domač. Vemo, kako zna franco-

ščina s svojim besednim zakladom žongli-rati in v navidez nedolžni obliki povedati tudi najhujše stvari. Nerodaj pa pride do-čuta za take nijanse le, če je dolgo časa med francoskim narodom živel in se pri-vadil celo misliti v francoščini.

Morda bo isto s španščino. To kar v tejli komediji govore, se mi zdi skoro pre-malo opopranu napram dejanju. Občutil sem neko neskladnost med marionetsko farso in relativno treznim besedilom. Mor-da mi izčrpan popolni Benavente in ga za-to ne taksiramo popolnoma pravilno?

Res je pa tudi, da je commedia dell'arte tuja cvetka, ki je morda pač tudi pri-das brstela pred 150 leti, a ne vemo danes o njej ničesar iz lastnega doživlja in ne odgovarja naši duši.

Gospodinjje!

Pokusite izvrstne testenine, ki jih dobite v pol kg zavojih pod znamko:

Francosko predavanje v Ljubljani

Dne 1. maja je imel v nabito polni dvorani tukajšnjega vseučilišča splošni upravitelj francoske zapadne Afrike, g. La-bourel, zanimivo predavanje s skriptič-nimi slikami iz krajev, koder je prebil do dvalset let. G. prof. Martel je v uvedni besedi poudaril, da je slike predavatelj nosel sam po naravi in jih torej ni dobil v trgovini... Oprostivši se, ker ne predava v slovenščini, je govornik na kratko razvil zgodovino posetov, ki so jih doživeli izza najstarejših časov pokrajine v zapadni Afri-ki. Med drugimi je omenil Kartazana Ha-nona, ki je v Senegalu ustanovil kolonijo, nadalje nekega Kserksovega sorodnika, ki je bil 470. pr. Kr. obsojen na smrt in po-milostčen pod pogolem, da je moral pluti okoli Afrike. Po daljšem premoru zvemo šele 1292. o novem obisku tujerodnih živ-ljev, potem 1312 (Normani), za njim so do-speli tja Portugalci, 1364 pa Francozi iz Dieppe.

Na raznih vozilih smo spremlili preda-vatelja od mesta Dakarja po obiludnih zemljah in skozi pustnjo noter v Nigerijo. Lep pogled je bil na senegalske ribiče, ka-ko se klanjajo povodnemu božanstvu pred levom. Slikovito in stavbeno zanimivo je nekdanje cvetoče križišče Timbuktu, ki pa danes propada. Tu vidiš arabsko arhitek-turo iz 14. stol. Prvi znani Evropec, ki se je pokazal v tem središču, je bil Anglé-Leine, za njim je prišel 1827. Francoz Re-né Caillié. 1894. se je Francija polastila te-ga sveta. Zapustivši pester pečino in jame v tej okolici, smo krenili na jug, kjer se se nam odpirali prijazni pogledi na morske prizore, na obrežne palme, na gozdove li-jan in praproti, dragocene mahagonovine, čigar debla imajo čisto do 3 m v premeru, na splave, ki vlačijo les proti ladjam na širokem morju, na drevje, ki daje kakao in čokolado, na palmovce, iz katerih se pridobiva olje in maslo, na zlata najdišča. Pred 20 leti tod še ni bilo evropskih žen. A danes si vsak moški lahko izbere življen-sko družico med belokožnimi Evrinimi hč-rami. Postavljenih je dovolj udobnih hiš, konjski promet je izpodrinilo moderno vo-zilo, avto, ki se mora seveda čisto spravi-ti na splavu če vode, da si se gradé tudi mostovi, zlasti preko močvirij.

Iz Sudana si videl črnege poglavarja, ki je dal pomoriti ogromno število ljudi, t. j. Samori. Pristisoval si pisanim zborom plesom, semnjem, pojavom v goščavi in na kraškem ozemlju, po zamorskih vaseh itd. Pogosten okrasek naselbin je mošeja, dasi prebivalstvo ni mohamedansko. Opa-zoval si primitivno kulturo domačinov: pri-delovanje piva iz prosa (domačini so ne-redko že na tešče pijani), metje na pre-prost način, tkanje, donajanje žir, prenašanje otrok po ciganskih šegi. Naletel si na selo Izraelcev, ki se baje potomci onih, ki so se bili nastanili v Egiptu, potem na de-lomirne rodove, ki z vsi družino vred krošnjarijo po pokrajini in rabijo sol kot denar, kakor so to delali Rimljani, prim. salarium. Slikovit je bil prizor take ka-ravane, kadar mora prebresti reko: ženske snamelo pičlo svojo opravo, jo nalože na tovrstne vole, same pa drže sol visoko v zrak ali pa jo prenašajo sužnji. Videl si, kako si zamorka v brazdelici praska in ra-mi kožo, da bi se napravila lepo, kako zme-teno igra na nekaj klavir lasinskega izuma, kako si žene strižejo lase, če jim je umrl mož itd. Umrljivost otrok se zmanjša po prizadevanju evropskih oblasti. Ob sklepu nam je govornik pokazal projekcije raznih posebnosti iz živalskega območja: povodni konj, skriptus, koba, krokodil, naposled pa se nam je ujela 7 m dolga bura, ki je bila popeljala požirala dete... G. Labourel je zaključil z namigom na medsebojne simpatije med Francozji in Jugoslovijci ter poslušal-cem po naše želel »dobro noč«.

— Proslava 25letnega gledališkega igralnega delovanja. Naš stari znanec in priljubljeni karakterni igralec in komik gos-pod Josip Povha, sedaj član Narodnega gledališča v Ljubljani — proslavi v sredo, dne 6. maja t. l. svoj 25letni jubilej v Nušičevi veseloigr »Narodni po-slanec«, kjer nastopi jubilat v glavni vlo-gi. Več o tem jubileju še poročamo.

— O sodobni ruski lirski glasbi, kakor se je ista razvila po prevratu v obeh kul-turnih centrih velikega ruskega naroda, nam bo podal jasno sliko IV. abona koncert, katerega priredi Filharmonična dru-žba v ponedeljak 4. t. m. Na tem koncertu

nam zapoje odlična koncertna pevka gos-pa Anka Koščević — Badalič celo vrsto samospevov najnovejših ruskih glasbeni-kov, ki delujejo danes večinoma v Petro-gradu in pa v Moskvi. Za nas so to pove-čini neznanca imena, ki pa zavzemajo v glas-benem svetu jako odlična mesta in ki se popolnoma ločijo od onih glasbenih velika-nov, ki živijo in delujejo v raznih evropej-skih središčih izven svojih domovine. Gospa umetnica, ki izvaja program, se odli-kuje po izredno lepem glasu ter umetniškem prednašanju. Vstopnice v Maščini knji-garni.

— Kritika štev. 2. je išla ter prin-a-ša nasledajo vsebino: Josip Vidmar: O naših polemikah; Stanko Koseval: Kritika dramskega repertoarja; Josip Vidmar: Go-larjeva »Vdova Rošinka«; Josip Vidmar: Dr. Prijateljovi »Predhodniki in idejni ute-meljitelji ruskega realizma«; M. Bravčič: Najemni koncerti Filharmonične družbe; J. V.: »Misel — Lysistrata«; K. D.: Pre-no-vitev ljubljanskega retovža; Odgovor Iva-nu Vavpotiču in dr. Zarniku. — »Kritika« stane celotno 50 Din, pesemne številke po 5 Din. Naročila na naslov: Ljubljana, Gledališka ulica, 5. 23.

— »Zberie«. Mesečna revija za novo zborovsko glasbo. Urejuje Zorko Prelo-

vce, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Peta številka prinaša dva zbora Iva-na Ocvirka in sicer moški zbor: »Sija-jiš sunašče« ter mešani zbor: »Moja poma-šade«. Oba sta lahka in namenjena zborom in kmetih. »Zbore« vsem pevskim društvom in prijateljem peja toplo pripe-ra-čamo v naročje.

— »Trgovski Tovariš«. Glasilo trgo-vskega društva »Merkur« za Slovenjo v Ljubljani prinaša v aprilski številki to-le vsebino: Gospodarsko — kulturni delavec dr. R. Maru. — Nekaj pripomb k ukinitvi prisilne poravnave izven stečaja (dr. Josip Pretnar). — Sestava gospodarskega sveta. — Trgovina v starem veku (Josip Golob). — Premijski posli (dr. M. Dobrila). — Vknjiževanje delniške glavnice (Fr. Zelo-nik). — Kažipot. — Sugestivnost prodaja-ča. — Zabavni kotiček: Zasabi tajak. — Društvene vesti.

— V številka »Preporočila« s prilo-ga »Zdravje« je ravno kar izšla. Vsebinsko jo peštra, zanimiva in aktualna. Ljubljana-nci bo še prav posebno zanimiva uvedba član-ec v »Zdravje«: »Vrtno mesto Ljubljana«. — List izhaja mesečno na 32 straneh ter ste-ne letno samo 25 dinarjev. Naroča se na upravi: Ljubljana, Poljanski nasip 10.

Sport

NOGOMETNA TEKMA NA VELIKEM WEMBLEY STADIONU. — Tekma med moštvo »Cheffield United« in »Cardiff City« za angleški pokal. Zmagalo je moštvo »Sheffield United« (1 : 0). — Tekmi je prisostvovalo nad 100.000 gledalcev.

— O naših vrlih skavtjih. Velika je na-loga skavtov in vzvišen je njih poklic. V skavtizmu se mladina najbolj nči delati skupno, bratsko, sležno. Slova in skupne delo bo omogočilo, da se premakajo ove težkoče na potu do napredka in prosvete, do katerih so se drugi narodi že davno pov-speli. Lepa je skavtska ideja, zato se, ka-kor v vseh kulturnih, po narodni prosveti in sreči stremeljih narodnih bol in bolj širi tudi v naši mladi državi. Število skavtov po vseh deželah naše kraljevine stalno ra-ste. Danes se cenj njih armada nad 3000 mladih junakov, kar je vsakako veselo za-menje, da hoče toliko najboljše narodne-ga naraščaja biti vzgojeno brez nesrečo-nosnega demona alkohola in brez nikotina, ki hoče duha sebnosti ublažiti ter živeti in delovati v prid človeštvu, narodu in do-movini, ki je sklenila ljubiti domovino nad vse ter svoj narod kakor sam sebe. Samo v slovenski prestolici štejeemo danes približno 300 skavtov. Zadnji čas se je zlasti pomnožila četa skavtskega naraščaja ali ta-ko imenovanih volčev. V Ljubljani imajo osem skavtskih vodov, poleg teh ob-stoja kolo planink (skavtini), četa volčev in roverov. (O reverih izpregovorimo v kratkem kaj več.) Društvena soba tukajš-njih skavtov je v ljubljanski realki, kjer imajo vsake soboto tedajni večer, ob ne-deljah dopolne pa poobna predavanja. Le-tošnja zimska predavanja so bila posebno zanimiva e Scottovi ekspediciji na severni tečaj, jako poučno in važno je bilo zdrav-stveno predavanje o tuberkulozi ter o ne-varnostih v planinah v zimski dobi. Dasi je poleteniki čas doba društvenih izletov, so vendar tudi v zimskih dneh napravili nekaj izletov. Tako se pohiteli nedavno tega na Cerknjsko jezero pod vodstvom Sivega vol-ka (g. Pavla Kunaverja). Letošnji tabor na-meravajo postaviti pri Bohinjski Bistrici, ako bodo našli tamkaj za to primeren pre-stor izvidnikov, kamor se bodo napotili pri-hodnje nedelje, seveda če bo prenehel vla-dati Jupiter pluvius. Ako se bo drugače, bodo pa tudi letni taborili ob divno lepi Za-vrtnici, kamor se je povabljeni. Da se bo letošnjega taboranja udeležilo še vse večje število skavtov, leži na alani. Društvene vedstve je prejelo že nekaj denarnih pri-spevkov, da se i manj imovitim članom omogoči življenje pod rlikim nebom v zdra-venim planinskem zraku. Kakor utegne biti znano, imajo skavti tudi svoje glasilo, me-sečnik, ki izhaja v Beogradu. V njem naka-jamo tudi slovenske članke. Take je v njem spis Sivega volka: »Skoti gondeve de-morja« in »Tabor ljubljanskih izvidnikov« (pod sivoglavim stolom). Zadnja številka prinaša žalostno vest o smrti Dragice Ha-mulačkove, učiteljice kr. realne gimnazije v Ogulju. Rajna je bila častna članica iz-

vidnikov in planink ter prva žena v branji Hrvatih, ki je iskreno in navdušeno širila lepo skavtske ideje in pokret. Slava ji!

— Postava moštov za nedeljsko tekmo Hašk — Hiriša bo sledeča: Hiriša: Mi-ljčević, Beltram, Pogačar — Zupančič I. Zupančič II. Zupančič III. — Podajec Oman, Zupančič IV. Seger, Pevalsek. — Hašk: Friedrich — Berković, Kuest — Marjanović, Cindrič, Križ — Zinaja, Agič, Premrl, Vinek, Plazeriano. Hašk se je ob-vezal, da nastopi s kompletnim prvim moštvo.

— Danes v sčoto to jutri v nedeljo igra v Zagrebu glasovita dunajska Haškova, točasnno vodilni klub na Dunaju. Nastopi oba dni proti Gradjanskemu.

— Lovci, pozor! Ker je preminel gos-podini član in odbornik lovškega društva g. Jože Seidl, vabimo člano »Slov. lovške-ga društva«, da se korporativno udeležijo za-greba, ki se vrši dne 3. t. m. ob 15. uri popoldne na hriču Salostci, Spodnja Bistka, Grl-lovške ceste.

KUPUJTE SREČKE ZA RAZLAGOV SPOMENIK!

— »Planinski Vestnik« prinaša v maju-ši številki to-le vsebino: Lindavč Stansa-y: Po Bambergovih notih na Triglav. — I. M.: Mt. Everest. — F. S. Copeland: Kanadski »Everest«. Planinska ekspedicija na Mount Logan. — Kotiček: Na planini! — Dr. Gize-la Tareazy. — Čez hrib in dol. Orlstavce in Kočna v zimi. V. V. R. Reboli. — Moje-ture leta 1924. Ivan Pirnat. — Iz Šoštanja na Kočno. I. Serenc. — Obrer. + Anton Hle-hanja, triglavski vodnik. — Vodnik po Slo-veniji. — Društvene vesti. Zbor delegatov. — Podravske podružnice SPD občin zbor. — Občni zbor Savinske podružnice. — Iz-zpiska O. O. SPD v Ljubljani. — Pregled poseta planinskih koč podružnici SPD v letu 1924. — Slovensko levsko društvo. — Komistia za razgrajevanje z Italijo. — Nečlo-ske: Vrh Triglava.

— Hašk — Hiriša. Ker je zagrebški Hašk obvezan, da nastopi s kompletnim prvim moštvo v nedeljski tekmi proti Hiriši, se nam bo torej nudila prilika, da zopet vi-dimo njegove izbalansirane, še večkrat v različnih mednarodnih tekmah preizkušene internacionalce, med katerimi naj najprej omenimo vratarja Fridricha, centerhalta Cindriča, tanka Vinea, šuterja Zinoja ter krilca Križa I. Ker postavi Hiriša v borbo svoje najmočnejše moštvo, ojačeno s Podin-jo in Segrom, ventualno krilcem Kan-čem, je torej pričakovati napete in zanimi-vo borbo. Opozarjamo tudi občinstvo, da it na izrični postavljena in dovršena hrič-tribuna, od koder bo lahko vsakdo hči-je dežin prešel na svoj račun.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 2. maja 1925.

— Iz državne službe. Imenovana sta: za blaginjski pri glavnem skladišču tobačnih izdelkov v Ljubljani knjigovodja tobačne tovarne Fran Zelenik; za pisarniškega oficijala pri ravnateljstvu šum v Ljubljani dobrovoljec - invalid Anton Sater; vpokojen je davčni upravitelj v Ngvem mestu Andrej Uderman.

— Carinarnica in carinski oddelki. Finančno ministrstvo je sklenilo odpraviti sporedno carinarnico v Trzinu in carinski oddelke v Celju.

— Iz našega državljanstva je izstopil dr. Adolf Roznarič, asistent klinike v Brnu, pristojen v Središču pri Ptuj.

— Zakon o osnovnih šolah. V prosvetnem ministrstvu je definitivno določeno naslednje novo načrta zakona o osnovnih šolah, ki pride v kratkem pred narodno skupščino.

— Kongres strojevodij v Ljubljani. Danes in jutri se vrši v Ljubljani kongres strojevodij iz vse države. Po kongresu napravlja izlet na Bled in druge gorenske kraje.

— Službena potovanja in legitimacije za polovično vožnjo. Po ministrskem odloku št. 17.171 z dne 25. marca t. l. se priznava uslužbenecem, ki imajo legitimacije za polovično vožnjo, od službenih potovanj samo polovična vožnja. Ako bi kak uslužbenec te legitimacije ne imel, se mu sme priznati cela vožnja, a to samo v primeru, če dokaže, da je plačal celo vožnjo.

— Avtomobilni poštni promet. Poštni avtomobil, ki je vozil na progi Murska Soba - Beltinci - Dolenja Lendava, vozi sedaj na progi Murska Soba - Martijanci - Dobrovnik - Dolenja Lendava.

— Zaostanki na davkih. Pišejo nam. Nekaj ljubljanskih posestnikov se je v javni družbi ješil, češ da so zaostanki na davkih, na katere nam terjajo davčna oblast naknadno, oni davki, ki jih davkarje ne morajo izterjati od plačila nezmožnih davkoplačevalcev. To davke razdeli potem javna oblast naknadno na one davkoplačevalce, ki so plačila zmogli; tako mu je nekdo razstomljal te zaostanke. Vred tega razlaganja so bili razjarjeni vsi, ki so ga poslušali. Ker pred vojno res ni bilo nikdar takih zaostankov, naj pojasni davčna oblast javno, kako in zakaj nastanejo ti zaostanki; skuša pa naj ta nedostatek odpraviti, da se ne bodo ljudje zaradi eventualne malomarnosti po nepotrebnem razburjali in da se ne bo davčna oblast med ljudstvom še bolj osvržala, kakor je.

— Pomagaljmo! Pred petimi leti se je ustanovilo Društvo za zgradbo in vzdrževanje Sokolskega doma na Viču s nalogo, da zgradi tukajšnjemu Sokolskemu društvu lasten dom in mu da s tem možnost, da se neovirano in prosto razvija in širi sokolske ideje. Društvo je nato zgradilo skromno, a razmeram odgovarjajočo telovadnico s odrom, vendar pa so stroški za zgradbo vedno bolj napredovali, da bi se materialno delo preseglo prvotni proračun in razporedilo gotovino društva. V srhu poravnave gradbenih stroškov si je moralo društvo najeti večje posojilo, za katero pa mora plačevati visoke obresti. Te obresti presegaajo zadnje čase dohodke društva in mesto, da bi društvo prišlo z odplačevanjem dolga, pada vedno globlje vanj. Ko bi društvo ne imelo plačevati visokih obresti, bi bil že ves dolg danes poravnat — tako pa vedno bolj narašča. Naravna posledica tega bo, da bodo obresti prej ali slej požrle vse društveno premoženje in da bo viški Sokol zopet brez lastnega, komaj dobljenega doma! Da se reši Sokolski dom na Viču, je treba takojšnje od pomoči! — Medina in najlažja pomoč in obenem najlažnejša za društvo je podpora v obliki brezobrestnega posojila. Zaradi tega se je na izrednem običnem zboru Društva za zgradbo in vzdrževanje Sokolskega doma dne 5. decembra 1924 sklenilo, da društvo najame potom javnega razpisa 150.000 Din brezobrestnega posojila, razdeljenega na 600 deležev po 250.— Din v obliki dolžnih pism. Obračamo se na napredno javnost s prošnjo za posojilo. Na prošnjo, da se nam zneski darujejo, prosimo le za posojilo in da se darujejo samo obresti, ki za posameznika itak ne pomenijo mnogo, na splošno pa morejo rešiti Sokolski dom! Ker se nam je na odposlane prošnje o sveto prav malo svednih in narodnih firm ali posameznikov, prosimo še enkrat tem potom za od pomoč. Zahvaljujemo se vam vnaprej za pomoč in kičemo zdravo! — Društvo za zgradbo in vzdrževanje Sokolskega doma na Viču.

— Jože Seidl. V Spodnji Šiški je včeraj, 1. maja, umrl Jože Seidl, trgovec, posestnik in gostilničar. Pokojnik je sicer bolehal že dlje časa, niti življenja pa mu je preostalo srčna kap v 62. letu starosti. — Jože Seidl je bil v Ljubljani in vsi okolici splošno znana oseba, trd, kremenit značaj, Jugosloven, naprednjak, kakršni so vedno redkejši. Pripadal je stari gardi narodno-napredne stranke, v Jugoslaviji pa demokratski stranki, v katere se je agлно udeleževal. Leta 1913., ko je bil razpuščen obšinski svet v Spodnji Šiški, je pokojnik nasledoval občinski kot župan. Bil je še popreje delaven član občinskega odbora, kjer je agлно deloval na gospodarskem polju. Po razpisu občinskega sveta spodnješibenskega je nasledoval VII. okraju kot okrajni načelnik in je to funkcijo opravljal do svoje pregodnje smrti. Pokojnik je prednjačil v vseh naprednih družtvih, bil je predsednik raznih korporacij in je njegova smrt napravila v njih vrstah težko vrzel. Bil je eden onih, ki se ni strahil javno kazati svojega jugoslovanskega prepričanja še v bivši Avstriji. Bil je navdušen Sokol in kot tak dolga leta načelnik društva za zgradbo Sokolskega doma v Spodnji Šiški. Ni bilo sokolske prireditve, katere bi se pokojnik ne bil udeležil. Njegova imenosantna postava v sokolskem kroju je vzbuja povsod največjo pozornost. Bil je trd na sunaj, a je imel izredno blago srce. Bil je odprti rok za vse narodne in človeške skupščine.

— Krivična razsvetljava učitelstva na strokovnih šolah. Po jasnem besedilu tozadevne navedbe se morajo vse učne moči, ki imajo fakultetno izobrazbo, uvrstiti v prvo skupino. To se tudi dosledno izvajajo na gimnazijah in realkah. Na zavodih pa, ki so podrejeni ministrstvu trgovine in industrije, kakor na srednji tehniški šoli, na trgovskih in drugih strokovnih šolah pa uvrščajo tudi take učne moči, ki imajo visokošolske študije v II. skulino, kakor učiteljstvo osnovnih šol. Ta očitna krivica se bo morala vsekakor popraviti, za kar bi se naj zavzela organizacija srednješolskih profesorjev.

— Lavrenčič dosegel uspeh tudi v Zagrebu. Poročajo nam: Te dni se je sestala v Zagrebu žirija za presojo vposlanih načrtov za higiensko šolo v Zagrebu. Razpisanih je bilo več nagrad po 15.000 Din. Konkurence se je udeležilo 15 tekmovalcev. Popolnoma ni zadovoljil noben projekt in je prva nagrada odpadla, obe drugi pa so si delili inž. Denzler in inž. Krauzlerič (oba skupaj 15.000 Din) in Fran Lavrenčič (sam), kateremu je bila nagrada zvišana za 2000 Din. Prejel je torej 17.000 dinarjev.

— Okrožni urad za zavarovanje delavcev. Na seji upravnega odbora dne 21. aprila t. l. so bili za pogodbeno uradove zdravniške imenovani g. primarij dr. A. Kühr in v Ptuj, g. dr. J. Trenz v Celju in g. dr. M. Neuberger v Hrastniku. Službe zdravnikov - uradnikov so se med drugimi sistemizirale v Jesenicah, Kranju, Radcah, pri Zidanem mostu, Rušah, Sošanju, Trzinu in na Vrhniki.

— Poziv Narodne čitalnice v Spodnji Šiški. Narodna čitalnica v Spodnji Šiški, pozivlja vse svoje člane, da se v častnem številu udeležijo pogreba čitalničnega člana g. Josipa Seydla, ki je jutri v nedeljo 3. t. m. ob 15. popoldne. Udeležba pevskega zbora je obvezna.

— Naraščanje rek. Vred silnih nepretranih nalivov vode stalno naraščajo in zopet obstoji nevarnost velikih poplav. Sava je že precej nad normalo in tudi Drava je že silno narasla ter prestopila bregove. Nekateri kraji stoje že pod vodo, Barje je že močno poplavljen. V nekaterih krajih, tako v Logatcu, je te dni močno snežilo. Če se vreme kmalu ne ustali, je dana možnost silnih katastrofalnih poplav kot v preteklem letu.

— Častni občan občine Bled. Občinski zastop na Bledu je v svoji seji dne 6. aprila izvolil Beča oddelka za trgovino in industrijo g. dvor. svetnika dr. Rudolfa Marana v priznanje njegovih zaslug za tujski promet s posebnim oziranjem na Bled sa svejega častnega občana.

— S pošte. Pomaknjeni so v višjo plačilno stopnjo naslednji starešine: Franc Javor (Trzin), Hinko Plaš (Kamnik), Albert Conia (Smarje pri Jelšah), Mihaela Tavčar (poštna podružnica Ljubljana 3), Krista Kos (Jesenice na Gorenjskem), Matilda Terenčak (Zelezniki), Davorin Tratenšek (Pragersko), Avg. Brejc (Stična), Anton Pevec (Ormož), mehanik III. kategorije Josip Sulc v Ljubljani je pomaknjen iz 3. skupine v 2. skupino s 5. stopnjo osnovne plače.

— Praktična novost za naše dame. Letos so prišli v modo zelo bujno pisani slavniki in klobuki. Pri klobukih se lahko prav pridom uporabljajo naši narodni ornamenti, posneti po narodnih aplikacijah, za slavnike pa je najbolj praktično, če jih damo poslikati z različnimi ornamentmi. Razume se, da je najbolj praktično — trpežno, če jih poslikamo z olinatimi studijskimi barvami. To je originalen, praktičen, in kar je glavno, zelo cenen način okraševanja damskih slavnikov.

— Telefon pri poštnem uradu v Topolšici. V Topolšici se odpravi telefonska postaja. Nova telefonska govorilnica bo zvezana s telefonsko centralo v Sošanju.

— Družbi sv. Cirila in Metoda je daroval g. župnik Ivan Vrhovnik v proslavo zlate poroke g. prvomesnika Andreja Senekoviča Din 100. Iskrena hvala!

— Razlagov spomenika. Te dni so se razposlale srečke na vsa šolska vodstva, denarne zavode, društva in posameznike. Prosimo, da vsi prevzamejo srečke, oziroma iste razpečajo. — Pripravljalni odbor.

— V pijanosti ubila mater. Iz Privlake na Hrvaškem javljajo g. žalostnem slučaju, odigravotem se v neki tamonjši slovenski rodbini. Ana Turk, rojena Kovač, je v pijanosti ubila svojo mater Jelenc. Preprič je nastal zato, ker je mati popila hčerkinu zganje. Razjarjena nad tem, je hčerka svašla s nožem na mater ter jo ranila enkrat v prsa in šestkrat v hrbet. Opetaka joče se žena je prijel mož in jo položil na posteljo, kjer je izdihnila. Ana Kovač je bila odvedena v zapor. Turk se je pred leti preselil iz Primorja in je bil snan kot daber delavec, samo škoda, da je cela rodbina vdana alkoholu.

— Najnovejša bluza, otroške plaščke, obleke priporoča Križevič-Bušar 50/L

— Zopet letalska nesreča v Novem Sadu. Na novosadskem aerodromu se je dogodila v sredo zopet teška letalska nesreča. Na novo popravljenem aeroplanu sta se dvignila v zrak podčastnik - pilot Krizman in vojak - mehanik Mitrec. V višini 200 metrov se je pri naglem zaokretu motor pokvaril in aparat je treščil na tla. Krizman je bil takoj mrtve, Mitrec pa je podlegel poškodbam nekaj minut za tem.

— Pri malokrvnosti, bledenosti, izpuščajih, furunklijah uravna prirodna grenčica. Franz. Josef. tako važna delovanja črevesa. Kapacitete medicinske znanosti so se prepričale, da učinkuje voda »Franz. Josef.« tudi pri občutljivih osebah takisto prijetno kakor saneljivo. — Dobiva se po lekarnah in drogerijah.

— Slovenski penzion Triglav v Cirku. venici bo letos omogočil mnogim, da pohite na sinji Jadran. Dobra hrana in soba dnevno Din 65.— Lep položaj, odprto celo leto.

— Proti odelci deluje s kolosalnim uspehom samo »Vilfanov čaj.« Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajala: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Prilaz 71.

— Hraščinski pralni prašek priznava perilu in štedi denar. 50/L

— Obleke. 1256

— Petindvajsetletnica gospoda Josipa Povheta. Gospod Josip Povhe, znani igralec, ki je mnogo let sodeloval na slovenskih in hrvatskih odrih v dramah in operah, je dosegel letos 25. leto svojega gledališkega delovanja. Petindvajsetletnico bo obhajal 6. maja t. l. Nastopil bo v naslovni vlogi Nušičeve veselice Narodni poslanec, ki se uprizarj ta dan privkraj v ljubljanskem gledališču.

— Plemenita poštvovalnost. Član gerentskega sveta ljubljanskega g. Josip Turk je podaril ves svoj honorar, ki ga dobi mesečno od mestne občine, to je znesek 2000 Din, za zgradbo sokolskega doma na Taboru. Naj bi ga v požrtvovalnosti in nesebičnosti posnemali vsi, ki jim bije toplo srce za sokolske ideale!

— Zahvala. Naš dobitnik brat Josip Turk se je zopet spomnil Tabora ter je podaril svoj, od mestne občine prejeti honorar Din 2000, v prid skladu za zgradbo Sokolskega doma. Za velikodušni dar se mu odbor najiskrenejše zahvaljuje. Zdravo!

— Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani ima v sredo dne 6. maja t. l. ob 9. uri popoldne v zborničnih prostorih redno javno sejo z naslednjim dnevnim redom: 1. Naznanila predsedstva. 2. Predlog na pomnožitve števila članov predsedstvenega odbora. 3. Rekurz proti predpisu zbornične doklade. 4. Poročilo računskih preglednikov o zborničnih računskih zaključkih za leto 1924. 5. Načrt zakona o neposrednih davkih. 6. Načrt zakona o gospodarskem svetu. 7. Ureditev vprašanja praznikov. 8. Preureditev predpisov za pobiranje nečedne tekme. 9. Predlogi g. zborničnih članov. 10. Tajna seja.

— Zdravstveno stanje mesta Ljubljane. Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane v času od 22. do 30. aprila beleži to-le statistiko: umrlo je 24 oseb, 10 moških in 14. žensk. Smrti vzroki: jetika na spilih 4, ošpice 1, rak in druge zle novotvorbe 1, bolezni

na srcu 4, driska in vnetje črevesa 1, porodniška mrzlica 1, prirojena slabost 2, starost 2, smrt vsled neznane 2, druge bolezni 6. Med tem časom se je rodilo 43 otrok, 22 dečkov in 21 deklic (1 mrtvorojena). Naznanjene nalezljive bolezni: škrlatinka 1, ošpice 2, davica 1, dušilni kašelj 4.

— Smrtina kosa v Arcu v Trentinu je umrl 23. aprila po dolgoletni bolezni rodbini Kosler-Rudež iz Ortneka sin Janez Kosler. Zemeljski ostanki pokojnega so se iz Arca prepeljali v Verono, kjer so se vpepelili. Bodi mu ohranjen blag spomin, njegovi spoštovani rodbini iskreno sožalje.

— Sentjakobska knjižnica v Ljubljani. Stari trg 11 je izposodila aprila 3207 strankam 12.804 knjig. Knjižnica posluje vsak delavnik od 1/2. do 8. zvečer in izposoja knjige v 9 jezikih vsakomur, kdor se zadostno legitimira.

— II. zenitistični večer. V nedeljo ob 20. zvečer priredi g. Branko Ve Poljanski v Mestnem domu na zahtevo skupine naših dijakov svoj drugi zenitistični večer. Med drugim bo čital tudi fragmente iz svojega romana »77 samomorilcev«. Na sporedu so še druge senzacije, tako da obeta prireditve biti zelo zanimiva.

— Izgubila se je v sredo zvečer na poti od dramskega gledališča do zvezde boš kuna zlatica. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi v trgovini Fran Mally, Resljeva cesta 2.

— Iz Ljubljane.

— PEVSKA SKUPŠČINA. Zveza slovenskih pevskih zborov ima jutri v Ljubljani svojo glavno skupščino. Na zbor prispe na stotine naših pevcev in pevk, ki prirede jutri popoldne koncert v Unionu. — Iskreno pozdravljamo te zaslužen kulturne delavce ter želimo njihovu delu popolnega uspeha. Naše občinstvo opozarjamo na ta zanimiv koncert in je pozivamo, naj se ga udeleži v čim največjem številu.

— Razgrnjeni stalni volilni imeniki za volitve občinskega odbora za mesto Ljubljano. V smislu člena 6. zakona o volilnih imenikih se javno razglašajo, da so stalni imeniki za volitve občinskega odbora za mesto Ljubljano od deželnega sodišča potrjeni ter od današnjega dne nadalje pri mestnem magistratu (mestni volilni kaster, Mestni trg št. 2, 1. nadstropje, soba št. 21) ob običajnih uradnih urah od 8. do 14. ure stalno razgrnjeni vsakomur na vpogled. Vsakdo ima pravico, da v navedenih urah abecedni volilni imenik pregleda, prepiše, razglasi ali natise ter da zahteva bodisi zase, bodisi za drugega, naj se popravi v njem, kar misli, da je treba popraviti. Popravek volilnega imenika se more pri mestnem magistratu zahtevati neposredno ustno ali pisno ter se morajo vsaki zahtevi popravka priložiti potrebna dokazila. Za dokazje morejo služiti samo polnoveljavne listine. Pri eventualni volitvi občinskega odbora bodo smele glasovati le one osebe, ki so vpisane v ta volilni imenik.

— Naraščanje rek. Vred silnih nepretranih nalivov vode stalno naraščajo in zopet obstoji nevarnost velikih poplav. Sava je že precej nad normalo in tudi Drava je že silno narasla ter prestopila bregove. Nekateri kraji stoje že pod vodo, Barje je že močno poplavljen. V nekaterih krajih, tako v Logatcu, je te dni močno snežilo. Če se vreme kmalu ne ustali, je dana možnost silnih katastrofalnih poplav kot v preteklem letu.

— Častni občan občine Bled. Občinski zastop na Bledu je v svoji seji dne 6. aprila izvolil Beča oddelka za trgovino in industrijo g. dvor. svetnika dr. Rudolfa Marana v priznanje njegovih zaslug za tujski promet s posebnim oziranjem na Bled sa svejega častnega občana.

— S pošte. Pomaknjeni so v višjo plačilno stopnjo naslednji starešine: Franc Javor (Trzin), Hinko Plaš (Kamnik), Albert Conia (Smarje pri Jelšah), Mihaela Tavčar (poštna podružnica Ljubljana 3), Krista Kos (Jesenice na Gorenjskem), Matilda Terenčak (Zelezniki), Davorin Tratenšek (Pragersko), Avg. Brejc (Stična), Anton Pevec (Ormož), mehanik III. kategorije Josip Sulc v Ljubljani je pomaknjen iz 3. skupine v 2. skupino s 5. stopnjo osnovne plače.

— Praktična novost za naše dame. Letos so prišli v modo zelo bujno pisani slavniki in klobuki. Pri klobukih se lahko prav pridom uporabljajo naši narodni ornamenti, posneti po narodnih aplikacijah, za slavnike pa je najbolj praktično, če jih damo poslikati z različnimi ornamentmi. Razume se, da je najbolj praktično — trpežno, če jih poslikamo z olinatimi studijskimi barvami. To je originalen, praktičen, in kar je glavno, zelo cenen način okraševanja damskih slavnikov.

— Telefon pri poštnem uradu v Topolšici. V Topolšici se odpravi telefonska postaja. Nova telefonska govorilnica bo zvezana s telefonsko centralo v Sošanju.

— Družbi sv. Cirila in Metoda je daroval g. župnik Ivan Vrhovnik v proslavo zlate poroke g. prvomesnika Andreja Senekoviča Din 100. Iskrena hvala!

— Razlagov spomenika. Te dni so se razposlale srečke na vsa šolska vodstva, denarne zavode, društva in posameznike. Prosimo, da vsi prevzamejo srečke, oziroma iste razpečajo. — Pripravljalni odbor.

— V pijanosti ubila mater. Iz Privlake na Hrvaškem javljajo g. žalostnem slučaju, odigravotem se v neki tamonjši slovenski rodbini. Ana Turk, rojena Kovač, je v pijanosti ubila svojo mater Jelenc. Preprič je nastal zato, ker je mati popila hčerkinu zganje. Razjarjena nad tem, je hčerka svašla s nožem na mater ter jo ranila enkrat v prsa in šestkrat v hrbet. Opetaka joče se žena je prijel mož in jo položil na posteljo, kjer je izdihnila. Ana Kovač je bila odvedena v zapor. Turk se je pred leti preselil iz Primorja in je bil snan kot daber delavec, samo škoda, da je cela rodbina vdana alkoholu.

— Najnovejša bluza, otroške plaščke, obleke priporoča Križevič-Bušar 50/L

— Zopet letalska nesreča v Novem Sadu. Na novosadskem aerodromu se je dogodila v sredo zopet teška letalska nesreča. Na novo popravljenem aeroplanu sta se dvignila v zrak podčastnik - pilot Krizman in vojak - mehanik Mitrec. V višini 200 metrov se je pri naglem zaokretu motor pokvaril in aparat je treščil na tla. Krizman je bil takoj mrtve, Mitrec pa je podlegel poškodbam nekaj minut za tem.

— Pri malokrvnosti, bledenosti, izpuščajih, furunklijah uravna prirodna grenčica. Franz. Josef. tako važna delovanja črevesa. Kapacitete medicinske znanosti so se prepričale, da učinkuje voda »Franz. Josef.« tudi pri občutljivih osebah takisto prijetno kakor saneljivo. — Dobiva se po lekarnah in drogerijah.

— Slovenski penzion Triglav v Cirku. venici bo letos omogočil mnogim, da pohite na sinji Jadran. Dobra hrana in soba dnevno Din 65.— Lep položaj, odprto celo leto.

— Proti odelci deluje s kolosalnim uspehom samo »Vilfanov čaj.« Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajala: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Prilaz 71.

— Hraščinski pralni prašek priznava perilu in štedi denar. 50/L

— Obleke. 1256

— Petindvajsetletnica gospoda Josipa Povheta. Gospod Josip Povhe, znani igralec, ki je mnogo let sodeloval na slovenskih in hrvatskih odrih v dramah in operah, je dosegel letos 25. leto svojega gledališkega delovanja. Petindvajsetletnico bo obhajal 6. maja t. l. Nastopil bo v naslovni vlogi Nušičeve veselice Narodni poslanec, ki se uprizarj ta dan privkraj v ljubljanskem gledališču.

— Plemenita poštvovalnost. Član gerentskega sveta ljubljanskega g. Josip Turk je podaril ves svoj honorar, ki ga dobi mesečno od mestne občine, to je znesek 2000 Din, za zgradbo sokolskega doma na Taboru. Naj bi ga v požrtvovalnosti in nesebičnosti posnemali vsi, ki jim bije toplo srce za sokolske ideale!

— Zahvala. Naš dobitnik brat Josip Turk se je zopet spomnil Tabora ter je podaril svoj, od mestne občine prejeti honorar Din 2000, v prid skladu za zgradbo Sokolskega doma. Za velikodušni dar se mu odbor najiskrenejše zahvaljuje. Zdravo!

— Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani ima v sredo dne 6. maja t. l. ob 9. uri popoldne v zborničnih prostorih redno javno sejo z naslednjim dnevnim redom: 1. Naznanila predsedstva. 2. Predlog na pomnožitve števila članov predsedstvenega odbora. 3. Rekurz proti predpisu zbornične doklade. 4. Poročilo računskih preglednikov o zborničnih računskih zaključkih za leto 1924. 5. Načrt zakona o neposrednih davkih. 6. Načrt zakona o gospodarskem svetu. 7. Ureditev vprašanja praznikov. 8. Preureditev predpisov za pobiranje nečedne tekme. 9. Predlogi g. zborničnih članov. 10. Tajna seja.

— Zdravstveno stanje mesta Ljubljane. Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane v času od 22. do 30. aprila beleži to-le statistiko: umrlo je 24 oseb, 10 moških in 14. žensk. Smrti vzroki: jetika na spilih 4, ošpice 1, rak in druge zle novotvorbe 1, bolezni

na srcu 4, driska in vnetje črevesa 1, porodniška mrzlica 1, prirojena slabost 2, starost 2, smrt vsled neznane 2, druge bolezni 6. Med tem časom se je rodilo 43 otrok, 22 dečkov in 21 deklic (1 mrtvorojena). Naznanjene nalezljive bolezni: škrlatinka 1, ošpice 2, davica 1, dušilni kašelj 4.

— Smrtina kosa v Arcu v Trentinu je umrl 23. aprila po dolgoletni bolezni rodbini Kosler-Rudež iz Ortneka sin Janez Kosler. Zemeljski ostanki pokojnega so se iz Arca prepeljali v Verono, kjer so se vpepelili. Bodi mu ohranjen blag spomin, njegovi spoštovani rodbini iskreno sožalje.

— Sentjakobska knjižnica v Ljubljani. Stari trg 11 je izposodila aprila 3207 strankam 12.804 knjig. Knjižnica posluje vsak delavnik od 1/2. do 8. zvečer in izposoja knjige v 9 jezikih vsakomur, kdor se zadostno legitimira.

— II. zenitistični večer. V nedeljo ob 20. zvečer priredi g. Branko Ve Poljanski v Mestnem domu na zahtevo skupine naših dijakov svoj drugi zenitistični večer. Med drugim bo čital tudi fragmente iz svojega romana »77 samomorilcev«. Na sporedu so še druge senzacije, tako da obeta prireditve biti zelo zanimiva.

— Izgubila se je v sredo zvečer na poti od dramskega gledališča do zvezde boš kuna zlatica. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi v trgovini Fran Mally, Resljeva cesta 2.

— Iz Ljubljane.

— PEVSKA SKUPŠČINA. Zveza slovenskih pevskih zborov ima jutri v Ljubljani svojo glavno skupščino. Na zbor prispe na stotine naših pevcev in pevk, ki prirede jutri popoldne koncert v Unionu. — Iskreno pozdravljamo te zaslužen kulturne delavce ter želimo njihovu delu popolnega uspeha. Naše občinstvo opozarjamo na ta zanimiv koncert in je pozivamo, naj se ga udeleži v čim največjem številu.

— Razgrnjeni stalni volilni imeniki za volitve občinskega odbora za mesto Ljubljano. V smislu člena 6. zakona o volilnih imenikih se javno razglašajo, da so stalni imeniki za volitve občinskega odbora za mesto Ljubljano od deželnega sodišča potrjeni ter od današnjega dne nadalje pri mestnem magistratu (mestni volilni kaster, Mestni trg št. 2, 1. nadstropje, soba št. 21) ob običajnih uradnih urah od 8. do 14. ure stalno razgrnjeni vsakomur na vpogled. Vsakdo ima pravico, da v navedenih urah abecedni volilni imenik pregleda, prepiše, razglasi ali natise ter da zahteva bodisi zase, bodisi za drugega, naj se popravi v njem, kar misli, da je treba popraviti. Popravek volilnega imenika se more pri mestnem magistratu zahtevati neposredno ustno ali pisno ter se morajo vsaki zahtevi popravka priložiti potrebna dokazila. Za dokazje morejo služiti samo polnoveljavne listine. Pri eventualni volitvi občinskega odbora bodo smele glasovati le one osebe, ki so vpisane v ta volilni imenik.

— Naraščanje rek. Vred silnih nepretranih nalivov vode stalno naraščajo in zopet obstoji nevarnost velikih poplav. Sava je že precej nad normalo in tudi Drava je že silno narasla ter prestopila bregove. Nekateri kraji stoje že pod vodo, Barje je že močno poplavljen. V nekaterih krajih, tako v Logatcu, je te dni močno snežilo. Če se vreme kmalu ne ustali, je dana možnost silnih katastrofalnih poplav kot v preteklem letu.

— Častni občan občine Bled. Občinski zastop na Bledu je v svoji seji dne 6. aprila izvolil Beča oddelka za trgovino in industrijo g. dvor. svetnika dr. Rudolfa Marana v priznanje njegovih zaslug za tujski promet s posebnim oziranjem na Bled sa svejega častnega občana.

— S pošte. Pomaknjeni so v višjo plačilno stopnjo naslednji starešine: Franc Javor (Trzin), Hinko Plaš (Kamnik), Albert Conia (Smarje pri Jelšah), Mihaela Tavčar (poštna podružnica Ljubljana 3), Krista Kos (Jesenice na Gorenjskem), Matilda Terenčak (Zelezniki), Davorin Tratenšek (Pragersko), Avg. Brejc (Stična), Anton Pevec (Ormož), mehanik III. kategorije Josip Sulc v Ljubljani je pomaknjen iz 3. skupine v 2. skupino s 5. stopnjo osnovne plače.

— Praktična novost za naše dame. Letos so prišli v modo zelo bujno pisani slavniki in klobuki. Pri klobukih se lahko prav pridom uporabljajo naši narodni ornamenti, posneti po narodnih aplikacijah, za slavnike pa je najbolj praktično, če jih damo poslikati z različnimi ornamentmi. Razume se, da je najbolj praktično — trpežno, če jih poslikamo z olinatimi studijskimi barvami. To je originalen, praktičen, in kar je glavno, zelo cenen način okraševanja damskih slavnikov.

— Telefon pri poštnem uradu v Topolšici. V Topolšici se odpravi telefonska postaja. Nova telefonska govorilnica bo zvezana s telefonsko centralo v Sošanju.

— Družbi sv. Cirila in Metoda je daroval g. župnik Ivan Vrhovnik v proslavo zlate poroke g. prvomesnika Andreja Senekoviča Din 100. Iskrena hvala!

— Razlagov spomenika. Te dni so se razposlale srečke na vsa šolska vodstva, denarne zavode, društva in posameznike. Prosimo, da vsi prevzamejo srečke, oziroma iste razpečajo. — Pripravljalni odbor.

— V pijanosti ubila mater. Iz Privlake na Hrvaškem javljajo g. žalostnem slučaju, odigravotem se v neki tamonjši slovenski rodbini. Ana Turk, rojena Kovač, je v pijanosti ubila svojo mater Jelenc. Preprič je nastal zato, ker je mati popila hčerkinu zganje. Razjarjena nad tem, je hčerka svašla s nožem na mater ter jo ranila en

Gospodarstvo

Stanje posevkov od 1-15 IV.

Splošno stanje. Ozimina in jarovina kaže v državi dobro. Splošno stanje za vso državo je med zelo dobrim in dobrim. Sredi aprila je kazala ozimina izoborno v vrhinski oblasti, zelo dobro v mariborski, podunavski, valjevski, šumadijski, timoški, niški, slupljanski, bregalniški, bitoljski, raški, užički, kruševački, tuzlanski in vrbaški oblasti. Med dobrim in zelo dobrim v ljubljanski, sremski, bački, podrinski in bihački oblasti. Dobro v primorsko-krajiški, osiješki, beogradski, moravski, zetski, splitski, dubrovaški in sarajevski, slabo pa samo v travniški oblasti.

Radi zadostne vloge in ugodnih razmer, ki razmer se tudi jarovina lepo razvija. V prvi polovici aprila je bilo vreme povsod v državi nestanovitno in spremenljivo. Splošno je bilo toplo, potem hladno, precej mrzlo in ponekod tudi slana, ki pa ni napravila žitu nikake škode. Padavin je povsod dovolj. Suša se čuti v osiješki, deloma tudi v sremski in niški oblasti. Dež je ugodno vplival na vse plevelce, ki se zdaj lepo razvijajo. V polednih pokrajinah je padala tudi toča, ki pa ni poškodovala žita. Ker je bilo vreme ugodno, so turščico v toplejših krajih že posejali, drugod je pa vse pravilno za setev. V južnih krajih orjejo in vlačijo. V nekaterih oblastih je ozimino napadla krvava uš. Poljske miši se pojavljajo v manjšem številu. Stanje živine je v državi zadovoljivo. Ponekod se pojavlja svinjska kuga.

Ti podatki veljajo za prvo polovico aprila in, kakor vse kaže, tudi začetek maja obeta obilo dežja in poplav. Žito to sicer ne bo neposredno nevarno, kolikor ga ne zalije voda, pač pa je ogroženo prvo sadje, kakor breskve, češnje, marelice, jagode itd.

Obrestna politika nekaterih narodnih bank

Zanimivo je primerjati obrestno politiko nekaterih narodnih bank v Srednji Evropi. Tu imamo n. pr. našo Narodno banko, ki računa 6 % obresti za običajne menice ter 8 % za hipotekarne kredite. Kako nizka je ta mera napram obrestni meri narodne banke v sosedni Avstriji, kjer je do nedavnega znašala celih 13 % in se je pred mesecem znižala na 11 %! Enako obrestno mero zaračuna tudi ogrska narodna banka. Za njima prihaja poljska narodna banka, ki dovoljuje kredite po 10 %. Nemčija zopet daje kljub svoji zlati valuti le po 9 %!

Obrestna mera naše Narodne banke je torej nad vse ugodna in nizka. Lahko tekmuje z državami z zdravim, zlato valuto, kakor je Anglija, Amerika ali Švica, kjer obrestna mera ne differira veliko od obrestne mere našega centralnega inštituta.

Kljub tej nizki obrestni meri naše Narodne banke pa sp krediti pogladi naših bančnih zavodov izredno visoki. Za industrijo se gibajo med 15-20 %, za trgovino med 20-30 %. Razmerje je vsekar predrago in z ozirom na pretekanost politika tudi naša Narodna banka naleti sredstva in pota, da prisili bančne zavode na bolj umirjene obrestne pogoje. Nam se zdi, da bodo ta prizadevanja v kratkem uspešna. In sicer ne toliko vsled direktnega hotenja Narodne banke, kakor vsled naših notranjih gospodarskih razmer. Med bankami se je namreč v zadnjem času razvilo precej ostro tekmovalstvo za vložitve in prihranki širših slojev, za katere ponujajo izredno visoke, povsem nenormalne obresti. Takemu naraščanju denarnih sredstev v bančnih zavodih pa ne odgovarja v gospodarstvu tista produktivna razgibanost in možnost poslovnega obratovanja in poslovnega prometa, ki more absorbirati te prihranke. Zasluge in posel sta v današnjih razmerah sila težavno opravilo! Razmere že pritiskajo na posle, kredite ni mogoče tako lahko uporabiti za neposredne zasluge, riziko je vedno večji in zato je tudi prevzemanje kreditov, zlasti pa bančnih kreditov za trgovino in manjšo industrijo nehalno ali vsaj neprijetno, dokler obstojata tako visoke obrestne mere! Bančni zavodi bodo torej sami pritisnili na zavore in ukinitvi visoke obrestne mere za vložitve in prihranke, ker teh novih sredstev ne bodo mogli oddati v produktivne svr-

he med industrijo in v trgovino pod sedanjimi izredno visokimi kondicijami. Tudi razvoj bi se sam pospešil, da med bankami ne obstoja nesrečni kondicijski kartel in ako tudi v tem oziru zavladava svobodna trgovina.

V tem oziru so mnogi povoljšanje razmere v Avstriji, kjer plačujejo denarni zavodi ondotni narodni banki 11 % obresti. Te kredite oddajajo nato industriji po 18 %, trgovini pa po 22-28. Razmerje je tamkaj nekoliko boljše: prvotni krediti narodne banke prevzemajo po 11 %, dočim plačujejo naši denarni zavodi ob istih kondicijah za trgovino in industrijo samo 6 %! Ta razlika pada v oči...

Tudi v tem oziru se morajo pri nas razmere poboljšati, o tem ni dvoma. Glavni moment, ki prinese ozdravljenje, da se tako izrazimo v tej prevažni gospodarski zadevi, pa bo rentabilnost in možnost produktivne uporabe kapitalov. Rentabilnost še ni podana z novo trgovino ali z novo trgovsko branžo. Ustvariti si moramo še primerno tržišče ter primerno prodajo, ki zamlči primerno rentabilnost. Vzporedno z novimi produkcijami se mora razviti tudi konzumno tržišče, zadostna, rentabilna absorpcija produciranih predmetov! Te zadostne in široke absorpcije pa še ni danes v naši državi in v našem gospodarskem sistemu!

Borba za prodajo, borba za konzum pritiska na cene, pritiska na zaslužek, pritiska na posle. S tem manjša obrestni uporabljenega kapitala! Le ta narodnogospodarska činjenica nam torej lahko prinese toli željeno ozdravljenje obrestne politike denarnih zavodov v naši državi!

Položaj bolgarske trgovine

Na zadnji seji bolgarskega Narodnega sobranja je govoril poslanec P. Baklov o položaju bolgarske trgovine. Izjavil je med drugim:

»Trgovina, industrija, obrt in poljedelstvo so med seboj tesno zvezane grane narodnega gospodarstva. Ena panoga ne more živeti brez druge. In vsaka ima pravico do strokovnega organiziranja. Ali te strokovne organizacije se bodo uspešno razvijale samo tedaj, če usvoje princip, da jim mora biti tule vsako strankarstvo ali partizanstvo. Primer s strokovno organizacijo poljedelcev, ki se je spremenila v politično stranko, nas lahko s svojimi pogubnimi posledicami nauči, kako je treba strogo ločiti gospodarstvo od partizanstva. Ista usoda čaka vse strokovne organizacije, če se ne bodo izogibale političnih strasti.

Kadar govorimo o kreditu, moramo omeniti, da so imeli trgovci, zlasti grostiti pri Narodni banki pred vojno velik kredit. Po vojni je Narodna banka reducirala kredit trgovcem in industrijalcem do minimuma. Trgovci se ne jeze, ker jim je znan položaj Narodne banke, ki ne razpolaga s svobodnim kapitalom. Ne smemo pa pozabiti na znatne olajšave, ki jih imajo mali trgovci in obrtniki, ko dobivajo blago bodisi v inozemstvu ali pa od domačih producentov na kredit. Vsek veletrogovalci ali veleindustrijaletc ima pri nam 300-400 klientov, ki jih mora podpirati. O poedinih panogah našega narodnega gospodarstva bi se dalo marsikaj povedati. V prvi vrsti gre za tobak. Tu riskiramo izgubiti tržišča, ki si jih je osvojil naš tobak v inozemstvu. Doslej so prihajali v Bolgarijo inozemski kapitalisti, ki so kupovali naš tobak, ga obdelovali v Bolgariji in izvažali v inozemstvo kot bolgarsko blago. Zdaj, ko se je pridelovanje tobaka močno razširilo v Turčiji, pojdejo podjetja z inozemskimi, pa tudi z našim kapitalom tja in s tem riskiramo izgubiti ona tržišča, ki smo jih že obvladali v inozemstvu. Vlada se mora resno poboriti za to izvozno blago. Tudi sladkorna pesa je važna postavka v našem poljedelstvu.

Za izvoz jalec se malo brigamo. Prejšnja leta smo imeli od izvoza jalec 700-800 milijonov letnih dohodkov v tuji valuti, zdaj pa lahko rečemo, da izvoza jalec pri nas ploh ni, ker je izvozna carina nevezdržna. Inozemska tržišča jalec so za nas izgubljena, ker so prodrle tja druge države, ki imajo prost izvoz, dočim plačujejo naši izvozniki od vsakega jaleca 0.55 leva car-

rino. Imamo 250.000 rodbin, ki se preživljajo z mlekarstvom. L. 1894 smo izvozili okrog 4 milijone kg mleka in mlečnih izdelkov. Zdaj smo nazadovali najmanj za 60-70 %. Tudi v tem oziru je kriva visoka izvozna carina.

Trgovskega stanu ne smemo tako zanemarjati. Pri tujcih so naši trgovci na dobrem glasu in zato so jim pred vojno prodajali blago za 5-10 % ceneje, nego romunskim trgovcem. Za narod s slabo razvito trgovino, kakor smo Bolgari, je sramota, če ubija svojo lastno trgovino, ki se mora šele razvijati.

Vi sevarate!

če ne verjamete, da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“
traja kakor štirje pari drugih. Zato kupite eden par in prepičate se. Dobivajo se v prodajalnah. 33-4 IV

Trg kolonijalnega blaga

Promet v tej panogi trgovine je postal zadnje dni malo živahniji, vendar pa še ni prekoračil meje med srednjim in dobrim. Cene notirajo na zagrebškem tržišču v trgovini na debelo: sladkor v kockah 15.90 Din, male glave 15.40, kristal 14.15, stolčen 15.90, kandis rumeni 21.50, kava po kvaliteti »Rio« 44.50-49.50, Zapadna Indija 45.50-50, Portorico 66, Moka 62, riž glasan 6.25, »Bura« 6.75-7, olje 1.23-50-24, angleško 24.50; ameriška mast 27.50-27.75, holandska 27 Din kg. Slaniki cel sodček 1280 Din, pol sodčka 690, makaroni 11.50-12, fidelini 11 dinarjev. Ječmenova kaša »10« 7 Din, »7« 8.50, »4« 10 Din. Milo marsejsko 16.75; ocetna kislina 40.75-41, čokolada 40-52, kakao 26-30; dišave: klinčki 68, cimret cel 40, vanilija 1700, kumna 35, poper 27.50 Din kg. Paprika ostra prima 35 Din, srednja 22, pra-ma sladka 22, sardinska 50, španska 35 Din. Caj 60-90, madžarska 5.50-9, fileti 6.75-14 dinarjev. Škatlica Sol iz Kreke drobna 3.15 Din, soda 1.70, bikarbona 7 Din. Sveče 17 do 17.50, vžigalice »Dola« 92.50; zelena galica v sodčkih 2.50, modra galica v vrečah (98-99 %) 8.25 Din, žeplo 2.95, dvojno rafinirano 3.25 Din kg.

★ ★ ★
— Iz bančnega sveta. Nekateri hrvatski listi beležijo vest, da postane odstopiški minister trgovine in industrije dr. Gjuro Surmin direktor podružnice državne hipotekarne banke v Zagrebu.

— Vinarstvo. Po prvem delu knjige »Vinarstvo in kletarstvo« Frana Zweiflerja priredil direktor Andrej Zmavc, ravnatelj državne vinske in sadarske šole v Mariboru. 9. VIII. in 208 strani. 128 podob. Na-

tisnila in založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru 1925. Cena v platno vezani knjigi brez poštnine 66 Din, s poštnino 68 Din. V naši precej oskudni kmetijski književnosti malone nobena stroka ni tako slabo zastopana kot vinarstvo. Ta nedostatek zelo čutijo naši vinarji, še bolj se pa uveljavlja kot huda ovira pri pouku v naših kmetijskih šolah. Da se odpravi neugodna zapreka, je direktor Zmavc prevedel z dovoljenjem založništva I. del Zweiflerjeve knjige »Weinbau und Weinbehandlung«, založil Paul Parey, Berlin, ki je za pouk prav primerna, ker vsebuje v glavnem vse, kar je naprednemu vinarju treba vedeti. Prvotno besedilo je Zmavc mestoma popsal, tu in tam stvarno izpopolnil in popravil. Uporabljal je lastna izkustva najboljših vinskih strokovnjakov, črpal je iz najnovejših strokovnih literatur, da bi delo bolje ustrezalo svojemu namenu. V knjižni tisku je Zmavc dodal to, česar je v prvobitnem pogrešal ali kar se mu je zdelo vredno posebnega poudarka glede na naše potrebe; podob pa je v knjigi za dobro polovico več kot v izvirniku. Pisatelj je posvečal pozornost tudi terminologiji, ki je pri nas ne le v vinarstvu, marveč tudi v nekaterih drugih gospodarskih strokah nestalna in nepopolna. Ker je ta knjiga prva slovenska knjiga celokupnega vinarstva, se je pisec smatral upravičenega, uvesti nekaj izrazov za pojme, ki jim ni mogel iznajti slovenskega imena ali katerih staro ime se mu ni zdelo primerno. V knjigi so temeljito obravnavane tale glavna poglavja: O kulturi vinskih trte. Opis podzemnih in nadzemnih delov trsa (organografija). Opis najobčnejših ameriških podlag in evropskih vrst vinskih trte (ampelografija). Način razmnoževanja vinskih trte. Kako si uredimo in zasadiamo vinograd. O vzgojnih načinih. Vsakoletna kulturna opravila v vinogradu. Skode in bolezni, ki jih povzročata nepopolno vreme in neprimerna zemlja. Trsu škodljive živali in rastline. Kako gojimo grozdje ob hišni stenah in zidovih. Pred trgatvijo. Davčne olajšave. Rentabilnost vinogradov. Iz vinskih geografije in statistike. Strokovno vrednost lanižje povečuje končno »Stvarno kazalo«, ki je posebno vestno sestavljeno. Izrednih zaslug za delce si je steklo tudi založništvo, ki se ni ustrašilo velikih stroškov in je knjigo bogato opremilo. Tako zadostna knjiga vsestranskim potrebam in zahtevam, ki jo moremo vsem znanim in neznanim priložiti. Stvarno strokovno oceno tega prvovrstnega strokovnega dela priobčimo o priliki.

— Proga Bordeaux - Beograd. Iz Rima je dospelja naša delegacija z interparlamentarne konferencie. Delegacija je vodil Velizar Janković. Med naljučnejše resolucije te konferencie spada sklep glede zgraditve železnice med Bordeauxom, Milanom in Beogradom. Usvojen je bil predlog naših delegatov, da se od Beograda odcepi od te železniške proga do Bukarešte in Odesa.

— Debave. Dne 5. maja t. l. se bode sklicala v pisarni pogodne vojne bolnice v Ljubljani direktna pogodba za dobavo

Pri nakupu blaga za moške obleke ogledajte si na vsak način preje specialno zalogo češkega in angleškega sukna v razpoložljivi Josip Ivančič LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 4, (nasproti frančiškanske cerkve). Največja izbira! Cene tovarniške! Na dobro! Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno! 1222

svinjske masti, riža, fižola, krompirja, testenin, sladkorja, kave, suhih češpelj, kisa in namiznega vina. — Oddeljenje za mornarico v Zemunu sprejema do 15. maja t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg usaja (podplatov). Vršile se bodo naslednje ofertne licitacije: Dne 16. maja t. l. pri komandni mestu v Kraljevcu in Čakovcu glede dobave mesa za garnizije Kraljevca in Čakovca. — Dne 20. maja t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave razne opeke. — Dne 23. maja t. l. pri direktriji državnih železnic v Sarajevu glede dobave bukovega oglja; pri direktriji državnih železnic v Zagrebu glede dobave strojev, orodja itd. za električno in pogonsko napravo delavnice in kurilnice v Splitu. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertne licitacije: Dne 22. maja t. l. pri direktriji državnih železnic v Sarajevu glede dobave bakrenih cevov sten. — Dne 25. maja t. l. pri direktriji državnih železnic v Sarajevu glede dobave papirja in škarske barve. — Dne 26. maja t. l. pri direktriji državnih železnic v Sarajevu glede dobave desk. — Dne 29. maja t. l. pri upravi barutane v Kamniku glede dobave strojev, sodov od keramike, cinka, solne kisline, svinčene pločevine in granit - pirometrov. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— Prodaja lesa na panju se bo vršila dne 25. maja t. l. pri šumsko - gospodarstvenem uradu imovne občine otočke v Otočacu. Predmetni oglaš z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

O.B. LEKE
O.B. ROKE
O.B. ERSTNI TRG 5
BERNSTADT 1016

Sodišče

V Ljubljani, 1. maja.

Zahvala za čestitko. Na praznik sv. Jožeta je v neki gostilni v Borovnici Josu Hren čestital čevljarstvu vajencu Karlu Bizjaku k nezakonskemu otroku, ki pa se na svet ni prišel in se sploh ne ve itd. V zahvalo za čestitko je stopil Bizjak za gratulantom na cesto ter ga udaril s kamnom po glavi, da se je Hrenu vili kri iz nosa in ust. Bizjak je bil obsojen pri okrajnem sodišču na Vrhniki na 1 dan zapora in 100 dinarjev globe. Tudi prizivno sodišče mu ni maralo ničesar odvzeti.

Za patrljotizem kaznovan. Dne 19. oktobra 1. l. je v Pogačnikovi gostilni v Ljubnem na Gorenjskem železniški delavec Fr. Ružič izjavljajoče prepeval italijanske pesni, a ko so ga navzoči domačini posvarili oziroma mu italijansko petje prepovedali, se je še nekaj norčeval iz Slovencev in dalje s svojim bratom Ignacijem italijansko prepeval, kar je domačine tako razkačilo, da mu je eden teh zagnal kozarec v trebuh, čevljarji pomočnik Janez Negro (po imenu bolj upravičen za italijansko petje, kakor Ružič) pa je izživala zgrabil čez pas ter ga zanesel na cesto. Pri ekspediciji je sodeloval tudi čevljarji pomočnik Joto Šilbar, ki je odprl vrata. Oba trditva, da sta izživala po stavila na cesto, toda to se najbrž ni zgodilo posebej rahlo, ker si je Ružič izvil nogi. Pri okrajnem sodišču v Radovljici je bil Negro obsojen na 10 dni, Šilbar pa na 7 dni zapora in 500 Din odškodnine poškodovancu. Pri vskljeni obravnavi je bil Šilbar oproščen. Negro pa je dobil samo zaradi lahke telesne poškodbe 48 ur zapora.

ZLATOROG TERPENTINOVO MILO

OSKAR H.

Razpad carstva

Roman zadnjega avstrijskega cesarja.

XIII.

Dnevnik grofa Wolkensteina.

Grof Wolkenstein je prekrizal roke.

»Cesarska visokost, kakor zaukazujete! Točne podrobnosti mojih doživljanj so zabeležene v mojih dnevnikih. Sedaj se moram zanašati samo na svoj spomin in lahko podam o doživljanjih samo površno sliko. Vključ svojem izstopu iz aktivne službe sem poteval po nalogu vojnega ministrstva in sem imel pravzaprav službeno misijo. Moja naloga je bila izslediti vojaške in politične tajnosti, ki so bile odtajane opazovanju poslaništev. Moja poročila so se v kratkem zelo ostro razločevala od vesti, ki so jih pošiljali poslaniški, zato so tem poročilom tudi očitali pesimizem. Tako sem mogel le malo koristiti in marsikatero stvar sem pridržal zase, ker sem se zavaljal, da bi ji na merodajnem mestu ne verjeli.

Nadvojvodinja ni mogla udušiti bolesnega usmeva.

»To je pristno avstrijsko, to je politika ptiča noja, ki neče nič videti in nič slišati, da bi ne bila prebujena iz starega šlendorja. Živo, da bi ne predstavljala, kako ste morali biti nevoljen in kako brezplodno se vam je zdelo Vaše delovanje. Kako mučno so morale biti za vas te razmere.

39

»Več kakor mučne, cesarska visokost! Bila so t obolestna razočaranja, ki sem jih doživljal. Cesto sem živel v strahu in skrbah, da bi ne bila slepota naše vlade enako pogubna za državo, kakor za vladarja. Naipravi so me poslali v Rim, ker so Italiji najmanj zaprlo. Posrečilo se mi je, da sem dobil dostop v rimsko družbo. V državi, kjer dela vse politiko, sem z lahkotjo zasledoval zamotane niti diplomatskih spletk, ter se poučil o razpoloženju vseh ljudskih slojev. Italija sovraži Avstrijo, obenem pa se je tudi boji. Zavezniška zvestoba je komedija. Zavezniška pogodba ni vredna papirja, na katerem je napisana. Nikdar se ne bo Italija spuščala sama v borbo z Avstrijo. Gorje pa nam, ako nam veže naše šla Rusija. Poem nam Italija zasadi nož v vrat. Italija ne more drugače. Njen ekspanzijski nagon, ki je svojstvo vsake življenjske krepke države, ne naide drugega izhoda, kakor v Avstrijo. Italija do Brennerja je sen italijanski patrijotov. Od Anglije in Francije, katerih sredozemski interesi ne dovoljuje Italiji nobene razvojne možnosti, potisnjena ob tla, se more povečati samo na to stran. Nobena šala torej ni, ako splošno govorim, da so italijanski častniki bolje poučeni v napravah in jakosti avstrijskih obmejnih utrd, kakor mi sami. V slovanofiliški politiki Rusije, ki hoče spraviti pod svoje pokroviteljstvo balkanske Slovane in deluje na to, da se združijo vsi severni Slovani, zlasti Čehi in Poljaki, ima Italijanske sanje o svoji veličini najboljše oporo. Tako se predejo niti iz Kviriniala preko Cetinja in Beograda v Petrograd in tako mrtvaški plašč za Avstrijo.

Nadvojvodinja je spazetelo, kakor lahko znes. Polna živ sluteni se je zamislila v bodočnost. Blesk

krone, ki jo je zrla nad glavo svojega sina, je blede in svetla krona se je polagoma spreminjala v trnjeve.

»Grehi očetov se maščujejo na njih otrokih,« so šepetale blede njene ustnice.

Tiho in obložne je grof nadaljeval svoje pripovedovanje: »Kor sem izsledil in izvedel, kar mi je omogočilo, da sem vnaprej slutil bodočo razvoj, vse to sem odkupil napre drago. Moja pot je oškropljena s krvjo, mrtvec leži na tej poti. Da bi rešil življenje, je umrlo dobro plemenito človeško bitje.

Globoka bolelost je vela iz teh besed. Nadvojvodinja je dvignila glavo v napeti radovednosti.

»Mrtvec, kri? Kako je bilo to, grof?

»Lora Stadler, dekle, cesarska visokost. Ena onih bitij, ki jim je ljubezen poklic. Rada me je imela, rada, kakor noben drug človek na svetu. Bila je samo požrtvovalnost in udanost. Ženske te vrste ljubijo dušo, ne s srcem. Vzel sem jo sabo, ko sem zapustil Dunaj. Spremljala me je en del moje življenjske poti. Umrila je z radostjo, njena smrt je bila blaženstvo.

»Groff! Ostro mu je ta beseda rezala v uho. Nadvojvodinja se je ravno kakor sveča vzravljala, v nevolji se ji je nagubnilo čelo in hlad je bil v njenem pogledu.

»Odpustite, cesarska visokost, zavedam se, da bi ne smel govoriti pred damami o teh ženskah. Toda pred sabo ne zrem visoke dame, marveč samo sočutno prijateljico, razumevajočo me olajnico v dušni stiski.

Nadvojvodinja je zopet objelo mehko razpoloženje. milina je bila v njenem pogledu in jasno

je bilo njeno čelo. Samo glas je navzel trepetajoč negotov zvok.

»Ko ste zapustili Dunaj, ste vzeli devojko sabo? Zapustili ste Dunaj tisti dan po mojem posetu pri Vas? Iz vašega spremstva se da torej sklepati prejšnji sporazum.

»Dekle sem videl tisti večer v drugič. Vzel sem jo sabo, da bi zgradil jaz vedno in mojo ljubezen. Bilo je to zame varstveno sredstvo. Šele kasneje, ko sme se zavedel njene vrednosti, ko sem spoznal njene vrline, smo se našli. Tik pred katastrofo, ki je napravila konec temu lepemu življenju. Umrila je kot moja soproga!

»Poročili ste se s tem dekletom?« se je nejevoljno začudila.

»Prekasko, cesarska visokost, prekasno! Svačenik, ki je naju poročil, je položil roko umirajoče v mojo. Poročni prstan, ki ga je poljubila samo z ugašajočim pogledom, je bil samo simbol moje hvaležnosti, ki se je spremenila v ljubezen. Ko sem izgubil, sem se šele zavedel, da sem Loro ljubil!

Nadvojvodinja je z vso naglico vstala.

»Skoraj bi v živem razgovoru pozabila na odhod, gospod grof. Priti hočem še do brzovlaka, moj voz je že pripravljen. Zahvaljujem se vam za upo-
zanje, ki ga hočem očuvati, grof Wolkenstein. Kar ste na svojih potovanjih izvedeli, sporočite mi to pismeno. Vaša svarila hočem spraviti na najvišje mesto.

»To ne bo mnogo pomagalo, cesarska visokost. Njegovo veličanstvo bo tem pomočlom še verjel, kakor njegovi ministri.

»Poskusiti hočem že zato, da se izognem očitu, da bi zamolčala lasno sooznanje.

Moda.

Bluze

Bluza je bistveni del ženske garderobe. Zadolgovna je z vsemi obsegi, da se natega, skrjati, lahko jo okrasimo s pentljami, čipkami, koraldami in sploh vsem, kar si moda izmislila. Zna pa biti tudi zelo skromna ter se zadovolji z ovratnikom in kravatno. Ne postane domišljava, če jo favoriziramo, čaka pozorno, da jo zopet pokrije, če pride sačasto in nemilost. Bluza je v toaleti nekaj silnega, kar je v življenju »Mädchen für Alles«, ker je koncem koncev prav malo služabev, da bi dama ne mogla obleči čedne bluze. Tudi če ni v modi in če se pripeti, da stoji dama pred odprto omaro v zadregi, kaj naj obleče, pokaži iz kotička stara angleška bluza, ki ji pomaga iz zadrega. Zato bi bilo skrajno nevarno, če bi se je ne spomnili baš zdaj, ko životari pozabljena in zapuščena med drugimi pritlikavimi damskimi modi, ki so jih izpodrinile razne novosti.

Naj se moda obrača od bluze, kolikor ji drago, vendar ta stvar v resnici ni taka. Letos predpisuje moda complete in plašč, ali kaj početi z angleškim kostimom? Tega si brez bluze ne moremo misliti in slednji se marsikatera dama tudi volentno obleče tako navlečeno, da si mora polskati kaj mehkejšega, lažjega, svetlega in vsega. In tako seže z veseljem po bluzi. Nekateri sporti pa naravnost zahtevajo bluzo ali pa stri volentni sweater. Bluze so letos zelo enostavne. Najbolj priljubljene so bluze iz crepe-de-china, gladke in ozke, segajoče čez pas. Za vratom imajo večnoma ovratnik, nekatere pa tudi šerpo, ki se da na razne načine zavozavati. Enobarvne bluze k športnemu kostimu se delajo iz linona, zefira, surove svile in drugih vrst praktičnega blaga. Poleg teh so priljubljene nestrepletene bluze z izrezkom v obliki V, ki nam omogočajo jumper. Eno teh bluz mora imeti vsaka dama stalno pri rokah tem bolj, ker ta del garderobe ni drag in hoče biti samo čist in dobro polikan.

Domače perilo

Sezona perila je in izložena okna se polna najrazličnejših vzorcev luksuznega in praktičnega, damskega, detškega, namiznega in posteljnega perila. Kdor more, kupuje razpisano perilo, drugi pa blago in delajo perilo doma. Najbolj praktični in bolj priljubljeni nega žifon, je perkal, ki je tudi finejši. Za finejšo damsko perilo se rabi nansuk, batist-perkalin in zelo fini intrpčni platneni batist, slednji tudi meriserisrati linon, avilene barokve. Lukazno perilo se dela, če ni svilen, iz opala.

Perilo modne dame je omejeno na edini komad in to je spodnja srajca. Samo one dame, ki navzlic vsemu prizadavanju ne morejo spraviti skupaj elegantne vitke postavice, oblačijo pas in steznik. Perilo se nosi vso leto iz istega materiala. Naše dame niso več tako občutljive, kakor so bile njihove prednice, ki so hodile pozimi zamotane kot medved. Težko najdete tu in tam še par barbastih ženskih hlač, ki se upirajo zebu časa. Toda včasoma so hlače že izgubile in dame so jih porabile za detški komolcin. Občutljive in razvijane ženske oblačijo pod srajco reformne trico-hlače, ki morajo biti vedno svetle barve, pa naj si bodo volnene ali svilene.

Damske srajce so vedno zelo kratke. Zgoraj gladki vzorci s takimi za odpenjanje so že passé in najnovejša oblika, tako zvali angleški vzorec ženskih hlač, ima podobno tiskanje velikga V. Namestu običajnega gumba in luknjice imajo naramnice na obeh straneh luknjice in se zavazujejo s perilo. K dekoltirani toaleti spada srajca brez pasu, zgoraj zadrgnjena z gumilastiko. Spodnje srajce so spodaj zapete ali pa so razpisane po reformnem vzorcu. Vse modno damsko perilo se dela po meri, mora se dobro prilagati, čer pride dama v družbi ob vso priljubljenost. Nočne srajce morajo biti zelo fine, okrašene ob robih z inkrustacijami, čipkami itd.

Skrb za roke in noge

Ni se treba bati čitateljem, da napišemo zdravstveno - higijensko razpravo o tem, kako ozki čevljički deformirajo noge, da pospešujejo taki čevlji kurja očesa na nežnih nožicah, da povzročajo visoke pete, nevarnost v hoji in spravijo damo v nevarnost, da si zlomi nogo, če nima v bližini angela varuha, ki ji ponudi kavalirsko roko, če se spodtakne in omahne. Tudi ne mislimo ponavljati stare pesmi, da so tenke nogavice v miru nesmisel, ker smo prepričani, da sliki mlade čitateljice od starih mamc najmanj trikrat na dan približno to-le svarilo: »Le čakaj, ko boš stara, boš imela v nogah »revmo« in takrat se spomniš svojih besed! Smesno, kaj ne? Kako naj mladost čaka, kdaj postane stara? Lastna izkušnja je tisto, kar napominja življenje in te izkušnje z nogavicami plačajo mlade dame prav radi tudi z revmatizmom. Dvajsetletna dekleta raje paradiirajo z nožicami v svilenih nogavicah in riskirajo imeti revmatizem, ko bodo stara 60 let, kakor pa izgubiti najboljšo orožje v boju za moza. Kakšen smisel ima skrbeti za to, kaj bo čez 40 let? Takrat naj se skrije noga magari v štrli pare debelih nogavic, samo da je zdaj privlačna in zapečljiva, ko jo gledajo vse moške oči. Tudi ne mislimo opozarjati mladih čitateljic, da morajo nositi rokavice zato, ker se jih oprilejše milijon bakterij, čim se dotaknejo kakega predmeta. Nič ne de, če je koža na roki brez rokavic izpostavljena pogubnemu vplivu vremenu, če razpoka in postane hrapava. Ne, vse to lahko najdemo čitateljice v raznih strokovnih razpravah, če jih zanima. Omeniti hočemo samo to, kar je v tej stroki novega, kako in kaj se nosijo rokavice in nogavice, čitateljice naj se pa same domenijo glede kurjih oces, revmatizma itd.

Oeslo letošnjih čevljev je proč s konicami. Da se razumemo - konec ostrih konic. To ni paradoks, ker konica ni vedno ostra. Moderni čevlji so spredaj še vedno zoženi, toda konica nima več oblike šila. Na spomlad priporočamo moda k angleškimi kostimom in površnikom rumene ali črne boks-calp sandale s preluknjanimi konicami, širokim jermenom in nizkimi petami. To je vrsta čevljev, ki se kolikaj lepši nogi zelo dobro prilagajajo, ker so elegantni. Poleg tega so to edini čevlji, ki gredo k pomladanski angleški polsportni modi. Taka moda ne prenese lakastih čevljev, ki jih je zapustil damam predpust. Barvastim sandalom za poletje je odzvonilo, ker so se prehitro razširile ter spravile to modo ob ves ugled. Njihovo mesto so zavzele čevlji iz kuščarjeve kože, kombinirane s chevraun. Tudi čevlji iz jelenove kože v isti kombinaciji so še moderni.

Nogavice oranževе barve so prišle povsem iz mode. Žal je našim damam težko dopovedati, da jih lahko nosijo doma, nikakor pa ne na ulici. Zdal so moderne nogavice temne barve, v gotovih slučajih celo črne. K angleškemu kostimu spadajo tenke volnene nogavice, nikakor pa ne svilene. Z raznimi pletenimi in pisanimi nogavicami je treba ravnati zelo previdno. Zlasti na močnih nogah niso lepe. Novost so enobarvne nogavice. Kar se tiče rokavic, je treba omeniti, da so za letošnje pomlad najpriladnejše rumene ali bele iz jelenove kože. Take rokavice so zelo praktične, ker se tako dobro perejo, da so vedno lepe in čiste. Pri glase - rokavicah so še vedno v modi razne manšete s aplikacijami ali vezinami. Tudi bele glase - rokavice so še zelo razširjene, zlasti v kombinaciji z zlato barvo, ki tvori na koncu pas.

Tem novostim je treba posvečati čim večjo pozornost. Tudi s stališča mode so boljše za eno številko večji čevlji nego boste noge s kurjimi očesi. Z druge strani pa ne smemo pozabiti, da dama še ni elegantno oblačena, če si kupi novo obleko nego da nora obleko izpopolniti z okusnimi čevlji in rokavicami.

Kakao Van Kaster!

To in ono

J. L.

Spomlad v Karavankah

V času, ko prikukajo prvi zvončki na plan ter zadobivajo solnčni žarki nekeko čudno svetlobo in gorkoto - kdo se ne račuje? Dolga zima je minila in spomlad je prišla. Začne se zopet oni večni okrožni obtok narave, ki je ravno tako skrivnata, kakor enostaven in redeen.

Lep je spomladanski čas v nižini, ve. Mko lepši je v večnih gorah, a najlepši v naših Karavankah, kjer sploh nikdar ne mine. Začenja ob božiču in traja čez mali tjemaren - ker se udeležuje na najrazličnejši način v svoji vedno menjajoči se zlori, kateri ni kmalu para, kakor tudi - da si seveda v manjši meri - v svoji značilni favni.

Kdo se ni čul o snežnobelih travnikih narcisov (Narcissus poeticus) na Golici (1835 m); kdo ne o temnomodrih poljih Zelenice (1500 m); Babe (1894 m); in Stojice (2239 m), katera tvori svisli (Gentiana acutius); kdo ne o rdečih pobočjih murk (Nigritella angustiflora) na Begunjščici (2062)? Skupaj predstavljajo našo slovensko belo - modro - rdečo zastavo!

Ob času, ko slišimo že kukavico v logu in prepelico med šitnim zelenjem, ob času, ko je naša nižinska pomladanska flora že davno odvetela ali pa zapadla neprosprotni kosi, ravno ob tem času vstaja še le pomlad v Karavankah, kamor se je bila umaknila iz nižave.

Pravzaprav moramo reči, da se je pomlad sploh začela najprvo v gorah, čeprav to zveni paradoksalno. Kajti že o božiču ali

marave, ki jim nudi pašo. Opazuješ pa seveda tudi hrošče, metulje i. dr., ptice pa ni.

Za jarcje pridejo začetkom junija večje živali, konji, goveda, ki se pa v prvi terasi ne ustavijo, marveč gredo še takoj na drugo, na pravo planino Zelenico, kjer je cel tuat planinskih koč.

Pomladanske flore reprezentirajo tu veliki svisli (Gentiana acutius), v skalnatih rebrih Nemškega vrha lepi jeglič (Primula auricula), nadalje mali jeglič (Primula minima) ter velika zlatica (Trollius europaeus).

In končno pride tretja terasa, segajoča neposredno do sedla proti Sv. Ani (1553 m), katero je še v snegu in se šele prebujajo, ko sta prvi dve terasi že v polnem cvetju. Divjo favno v teh višjih legah tvorijo planinska karkva, zajec, srna in gamsi.

Ravno take terase vidiš pod Begunjščico v dolini Draga (1. terasa), na Polški planini (2. terasa) in na Begunjščici sami (3. terasa), da ne govorimo o Golici, kjer tvorijo bela narcisna polja značilno merilo za pohod pomladi. Ta pohod opazuješ lahko že iz doline pri Jesenicah, še bolj pa na Planini pri Sv. Križu nad Jesenicami. Vedno bolj in bolj se pomikajo te snežnobele lise proti vrhu, dokler začetka junija ne dosežejo vrha samega.

In ko smo enkrat na vrhu, na grebenih, smo tudi že v pravem planinskem kraljestvu tipičnih reprezentantk planinske spomladi: planike (Gnaphalium Leontopodium) in rdečega sleča (Rhododendron ferrugineum et hirsutum). Planika, sleč, encljan in avrikel se pravzaprav zastopniki alpske flore Karavank ter se pojavijo kot zadnji pripadniki spomladi; pravzaprav sta prva dva že zastopnika poletja.

Zanimivo je, kako sodi preprosto ljudstvo v Karavankah, zlasti ono na severni (koroški) strani, v Rožu, o sleču in jegliču, katerima pripisuje posebne lastnosti.

Pravilo, da sleč potegne strelco nase: kdor ga nosi v nevihti pri sebi, je v veliki nevarnosti. Nasprotno se pa v okolici Podgorja hribovska sela, kjer devajo domačini pod streho šopke sleča, da naj jih obvaruje - strele. Beli sleč ugledajo le ne dolžne osebe. A ne smejo se obrniti v stran, marveč morajo takoj vreči nanj klobuk ali glavino ruto ter poklicati ljudi, ki naj kopljejo na tem mestu. Tu je zakopan zaklad (ščac). Šok jegličevih listov in evetja naj pomaga soper razpokane roke in odstranja kožne madeže; kuhane evetje je dobro soper pljučna uljesa, korenine pa rabijo lovit soper omotico.

Planika sama je pač kraljica vseh planinskih cvetlic, zaradi česar tvori tudi emblema vseh planinskih korporacij.

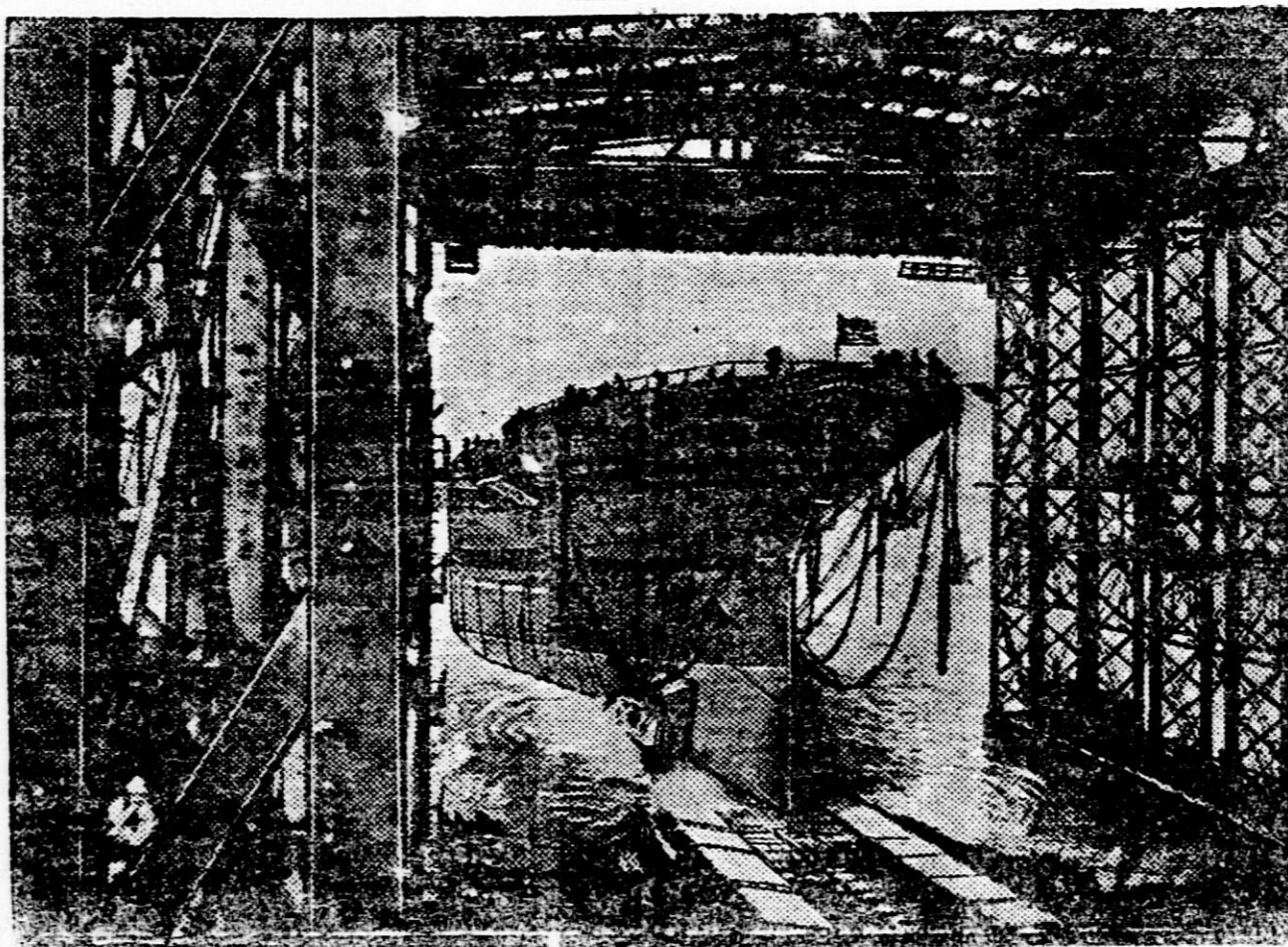
Le plaša divja kosa in mogočni orel je smeta nekaznovana ogledavati. Od človeka se le nerada pusti odnesti la svoje vavišene samote. Šaj rastejo najlepši eksemplari le na najvišjih in nedostopnih mestih in planinski genij jih čuva kaj skrbno. Marsikak popotnik je došel iz doline, veselo prepevajoč, se povpel na skalo ter stegnil svojo roko po ti tako zaleten cvetlici. Toda, preden jo je mogel doseči, ji je priskočil že planinski genij na pomoč, zagrabil predrneža ter ga pahnil v prepad, od koder se ni več vrnil.

A včasem vsem takim nevarnostim je človek planiki vedno za petami. Kajti tako, kakor nam božično drevo pravišavlja rimsko-gozdni čas, ravno tako ti zamere par planik, katere si sam utrgal, vzbuđiti v zadulhi uči izbi utla »planinskega rajna. Le žal, da jo tako neusmiljeno preganjajo, zaradi česar je bilo pač zadnji čas, da se je stavilo iztrebljanje pod kazensko sankcijo.

Z nastopom planike je zmogovalni pohod pomladi v Karavankah došel na svoj vrhunec. Polazoma se prelevi pomlad v v kratko trajajoče poletje in koncem avgusta se začneja obratni proces, t. j. proces počasnega umikanja tako flore kakor faune nazaj v nižavo.

Vendar pa se mora reči, da narava nikdar ne miruje, še se niso »jareci« pomaknili z višjih leg nižje, še niso otile ostale domače živali s planin, a že zapazili znake prihodnje pomladi: reka ima že zeleno popke, in teloh, če malo pobrskaš, prav tako.

Take vidimo pravzaprav vedno krožitev pomladi v naših večnih gorah. Kdor je učinku tega pojava enkrat zapadel, se ga nikdar več ne otrese; sanj valja Gregorčičev izrek: »Nazaj, nazaj v planinski raj!«

NAJVEČJA VOJNA LADJA SVETA. Ameriška ladijska družba »New York Shipbuilding Corporation« je zgradila novo vojno ladjo »U. S. S. Saratoga«, na kateri je prostora za 72 vojnih letal. Ladja m. eri v dolžini 883 angleških čevljev.

Kako so ljudje v starih časih jedli

Pred 300 leti noža in vilice pri jedi še niso poznali. Na mizi je bil samo velik nož in žlica ni bila niti v višjih krogih v modi. Zato so ljudje jedli večnoma z rokami ter si pomagali s prsti, ki so jim nadomestovale naše vilice. V dobi renesance so smatrali ta način uživanja hrane za nedostojen in treba je bilo uvesti jedilno orodje, da bi izginila grda navada jesti s prsti. Žlica so prevzeli višji sloji od nižjih, kjer je bila vedno v rabi. Še na dvoru kralja Ludvika IV. so jedli vsi iz skupne skleda, po kateri je vsak vzal hrkal z žlico. Šele razvleane dame nekega takratnega pariškega hotela so odpravile to navado in uvedle za vsakega gosta posebno posodo. Zajemalno za juho je izumil volodva Monticieux. V rabo je prišla komaj v drugi polovici 19. stoletja. Vilice so prišle k nam od vzdolnih narodov. Prvotno so jih ribili na bizanjskem dvoru, od tam so jih prinesli v Benetke. V višjih krogih so se razširile šele sredi 16. stoletja, ker je zahtevala takratna moda. Ker so nosili moški in ženske okorne oblike in visoke trde ovratnike je bilo nemogoče jesti s prsti. Začeli so rabiti žlice z dolgimi ročali in francoski kralj Henrik III. je prevzel to navado od italijanov. Da bi si pri jedi ne zamazali dragoceni oblačil, so si pokrivali prsa z belimi robci. Toda ti robci so veljali dolgo za luksuz in še v času francoske revolucije se je Anglež Young čudil francoskim dvlačcem, ki so imeli pri jedi vilice in serviete.

V onih časih je nosil jedilno orodje vsak s seboj in sicer v usnjenem faterlu in šele pozneje, ko je prišlo v modo pokrivalo mizo, so prišle tudi vilice in noži na mizo. Ljudje pa so se zelo težko privdili jesti z vilicami in noži. Nemški knez Leopold Fridrich Franz von Anhalt, ki je sredi 18. stoletja posetil angleški kraljevi dvor, je izjavil pri odhodu, da ni kmalu tako neprijetne reči, kakor elegantno ravnanje s jedilnim orodjem. »Res sem držal po predpisih v desni nož in v levi vilice« je tožil svojim spremljevalcem, »koda često sem neseš v usta nož, kar so mi vsi angleški aristokrati zamerili.

Umor v vlaku

Pariška policija se poča z zakonitnim kriminalnim slučajem, ki vzbuja občo pozornost. Pred meseci je prišel grški častnik Crassas v Marseille in si kupil pri kolodvorski blagajni listek prvega razreda za Nizzo. Grk pa se je vsedel v napačen vlak, namreč v pariški luksuzni vlak, ki odhaja istočasno iz Marsella, kakor oni v Nizzo. Ko je vlak že zapustil postajo in z bliskovito naglico drvel proti postaji, je šel Crassas opazil svojo napako. Izjavil je spovedniku, da pri prihodnji postaji izstopi ter da se pelje nazaj v Marseille. Čim je vlak postal kolodvor Arigon, je spovednik opazil, da je v bližini vasi Bolene-la-Croisere nenadoma skočil rekdo z drvečev vlak. Pri skoku je neznanec padel, nato pa je naglo vstal in tekel kar so ga nesle noge. Za njim so drveli kmelje in ga kmalu viedli. Izročili so ga policiji. Begunec, ki je silno krvavel, je bil grški častnik Crassas.

Nekaj minut za tem je policija prejela obvestilo, da so našli v kuneji I. razreda brzovlaka truplo nekega moža. Umrlo-nec se je nahajal v vozu, s katerega je skočil Crassas.

Seveda je bil umora takoj osumljen Grk ter pridržan v preiskovalnem zaporu. V umorjenem so identificirali pariškega trgovca Borda.

Tekom preiskave, ki se je sprva zdela zelo enostavna, so zaleteli na neprilakovanje težkoče. Ni se dalo ugotoviti, kako je bil trgovec v vlaku umorjen. Iz raznih okolnosti je sklepali, da je morilec prebodel nesrečnemu srce z dolgo damsko iglo in sicer z večjo roko anatomu.

Crassas odločno trdi, da bi izvršil umor. V svoje obrambo navaja, da je pomotoma začel na pariški vlak in je spal do Avignona. Strahovit udarec po glavi ga je zbujil iz spanja. »Kožil je z naporom vseh svojih sil kvišku ter opazil, da leži trgovec Bord brez znaka vsake življenjske iskrice na tleh. Ne da bi se zavedel, je v naslednjem trenutku skočil z vlaka. Temu zagovoru nasprotuje dejstvo, da je častnik rane zadobil pri padcu z vlaka. Nasprotno pa je ugotovljeno dejstvo, da je bil v vozu še tretji potnik, ki je v kritičnem času odkritja zločina brez sledu izginil.

Najtežja okolnost, ki Crassasa silno obremenjuje je dejstvo, da so v njegovih torbici našli skoraj vse dokumente umorjenca, Crassas je mnenja, da so mu bile listine namenoma podtaknjene. Vsekakor na tega zagovora ni tako ovreči, zakaj jasne je da Grk po storjenem zločinu ne bi nosil pri sebi kompromitirajočih dokumentov.

Umor trgovca Borda je zavil v misteriozno temo. Mogoča je tudi hipoteza, da Grk troi na pomemkantu zavesti in da je umor izvršil, ne da bi vedel, da je Franco-ska javnost z napetim zanimanjem pričakuje, kako se konča senzacionalni proces.

Motociklisti, pozor!

V največjem prahu in dežju ostane Vaša oblika in taktika.

Naročite takot predpisane obleke za motocikliste »Bazzzo« od Din 320 - do Din 400 -.

Draco Schwab - Ljubljana

O. S. Marden:

Veruj v sebe!

Prevedel dr. F. S.

S pomočjo vere postane naš značaj, plemeniti, ker ima vera čudovit vpliv na našo dušo. Povzdiguje nos v višave, razkatere nam je mogoče zagledati obljube, na deželo. Vera je luč resnice.

Naravnost zločin je, ako jemlje kdo detetu vero v samega sebe, stalno mu dopovedovanje, da ne bo iz njega nikoli ničesar prida, da nima onih sposobnosti in darov, s katerimi so obdarovani drugi otroci.

Starši in učitelji pomisljajo mnogo premalo na to, kako občutljiva je mlada duša glede takih besed in kako lahko si da sugerirati manjvrednost in neupolnost.

Taka sugestija o domnevanju manjvrednosti je zakrivila že več zla, tragedij in padcev v življenju, kakor marsikaj drugega.

Tudi najboljši konj ne bo pri tekmah dobil prve cene, ako se uniči njegovo zaupanje v samega sebe. Je namreč ena izmed najvažnejših nalog trenerjev konj da tekme, da netijo, vzdužijo in zvišujejo to zaupanje v samega sebe pri živilih, ki se jim izročene, ker je to vevležen faktor za dosego zmage.

Nikomur se še do danes ni posrečilo da bi radostno določil bistvo vere. Kakšna je ta sila, ki omogoča človeku, da se trdno drži svojega sklepa, da pridiga in vzdržuje njegov pogum, da vzdržuje njegove upe in nade vedno sveže tudi v najtežavnejših življenjskih okoliščinah, da ga povzdiguje in krepi, čeprav ga ne razumejo in nimajo do njega zaupanja niti oni, ki mu stoji najbliže in ki so mu najdražji, da mu dajo dovolj moči, da prenaša težave in nesreče, ki bi ga brez te sile zdrobile in štetokrat.

Vera je takorekoč naš šest čut, duševna daljnovidnost, ki vodi daleč za obzorje, kamor sega naše fizično oko. Je gospodov predhodnik, ki hiti naprej in pripravlja pot, ki mu odpira zaprta vrata, odstranjuje ovire ter najde pot celo tam, kjer bi je z navadnimi čuti ne bilo mogoče zaslediti.

Vera, močnejša kakor vse ovire, je ta bila, ki je povzročila, da so veliki iznajditelji in izumitelji to, kar so. Njej se ima vsakdo izmed njih zahvaliti za največji del tega, kar je dosegel velikega.

Kdor ima tako vero, zanj se ti ni treba bati njegova bodočnost je zasigurana.

Vera vase izvalja naše sile in omogočuje, da se razvijejo naši talenti. Povzroča je največje čudeže v vseh dobach v vseh stoletjih. Vse, kar krepi tvoje zaupanje v samega sebe, zvišuje tudi tvoje sile.

Možje, ki so zadivili svet z velikimi čini, so se vedno odlikovali s silno vero v samega sebe, z vero v svoje sile, z vero v bodočnost človeškega p-kolenja, dočim so se neznamiti ljudje karakterizirali vedno s pomanjkanjem vere, z boječnostjo in omahljivostjo.

Velika večina mož in žena, ki so dvigali civilizacijo človeštva za stopnjo višje, so začeli v skromnih razmerah in v bedi ter so tekom dolgih let le s težavo videli pred seboj možnost dosegti do cilja. Toda delali so naprej in naprej, ker jih je navdajala trdna vera, da se koncem koncev tudi za nje odpro vrata k uspehu.

Danes se veselimo tisoč in tisoč iznajdb, ki povzročajo, da te naše življenje udobno in lažje. Toda te priborite so nam ustvarili odlični možje, ki so nešteotkrat morali ostati gluhi k prošlam onih, ki so jim stali najbližji, ki pa niso imeli do njih zaupanja.

Vera je najboljša nagrada za genija; ir vresnici je tesno splojena z genijem.

Ali še veste??

Kaj pa? — Da je prišla tovarna kočala »Mirim« izdelovati tudi rženo in sladno kavo prvovrstne kakovosti.

1248

* Ker ni bil 18 let v gledališču... Pred sodiščem v Plattsbury v Ameriki je moral nastopiti gledališka subretka Frankie Lloyd v svojem igralskem kostumu, da se sodišče prepriča, da ni imel prav oni stari policaj, ki jo je po nekem njenem nastopu izven gledališča ovađil, da je bila nedostojna oblačena. Dognalo se je pri razpravi, da policaj že 18 let ni bil v gledališču in da torej nič ne ve o dekletih v zboru, subretkah itd in ne ve, kako se oblačijo. Torej ne more soditi, kaj se dandanes dostojno in kaj nedostojno. Lepo dekletce s strumitimi nožicami je bilo seveda oproščeno in policaja so poslali v pokoj.

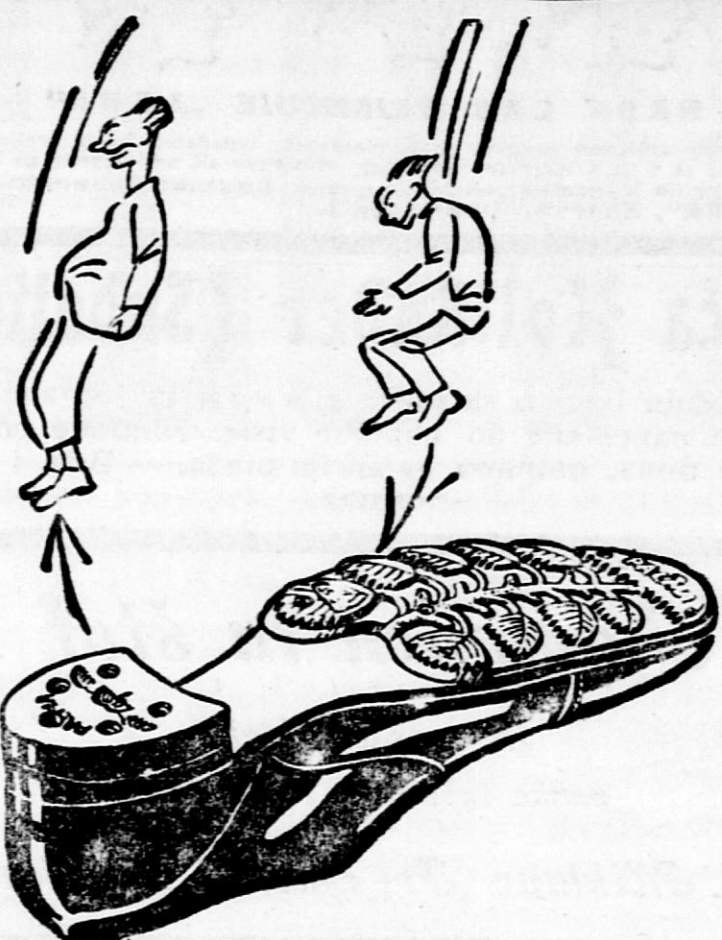
Odgovorni urednik:

RASTO PUSTOSLAMEK.

Glavni urednik:

VLADIMIR KAPUS

UNDERWOOD pri LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/I. Telefon št. 980 UNDERWOOD

PALMA

Ravčuk podpetniki in PODPLATI
vzdržijo vsako vreme, so prožni in higijenični.

Inserirajte v „Slov. Narod“

Najboljši šivalni stroji
so edino le
JOSIP PETELINCA
znamke
Gritzner in Adler
za rodbinsko in obrtno rabo
9 L
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika
Večletna varančila - Pouk v vezenju brez plačila

Št. 9883/25.
ref. IX.

1308

Razpis.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo
sledenih del za napravo novega prizidka mestne
električne centrale v Ljubljani:

- mizarska dela,
- ključavničarska dela,
- steklarska in
- pleskarska dela.

Vsi potrebni podatki se dobe med uradnimi
urami v mestnem stavbenem uradu, Lingarjeva
ulica št. 1., III. nadstropje.

Ponudbe bode vložiti najkasneje do 9. maja
1925 opoldne pri imenovanem uradu.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 25. aprila 1925.

M. KRISTOFIČ - BUČAR, Ljubljana, Stari trg 9

Priloga: **BLUZE** ravno došle
krasne: **BLUZE** najnovejšega
BIRMANSKE in druge OBLEKICE, PLAČKE. Velika izbira.

Vsaka praktična dama zahteva

1285

Les Tissus
A.G.B.

Trgovci, v Vašem interesu pogledajte našo kolekcijo!

Prodaja samo trgovcem:

ZAGREB, JELACICEV TRG 20/III. TELEFON 6-99.

! Najnovejša iznajdba!

Brez kvarenja blaga kemično
snaženje in vsakovrstno bar-
vanje oblek.

ANTON BOG 68 L

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6
I. nadstr. Glince-Vič 46

Progovratni 49 L

Crêpe de Chine
in
Crêpe Georgette

v vseh barvah za plesne obleke po
skrajno znižanih cenah pri
JOS. PODKRAJŠEK
Ljubljana, Jurčičev trg

Surova svila v vseh barvah
90 cm široka meter à Din 120.

Za družabnico 1301

popotno spremljevalko, obenem
voditeljico gospodinjstva, k sta-
rejši samostojni dami (gospodu),
če mogoče na graščino v Slove-
niji, na Hrvaškem, išče mesta iz-
obražena nemška gosn. Govori
hrvaško in zadosti slovensko ter
ima skromne zahteve. Ponudbe
pod „Za-5001“ na „PUBLICITAS“
A. G., Zagreb, Gunduličeva 11.

Teod. Korn, Ljubljana

Poltanaka cesta št. 3.

krovec, stavbni, galanterijski in okrasni
klesar. Instalacije vodovodov.
Naprava streševodov. Repalirke in klesalne naprave
izdelovanje posod iz pločevine za
firnež, barvo, lak in med vsake
velikosti kakor tudi posod (škafle)
za konzerve.

Edino prave „Golsen“ čevlje
in louske čevlje dobite le v
novi urejeni trgovini in delavnici

J. Brajer

Ljubljana 3396

Turjaški trg (Drog) 1.

Istotam se izdelujejo vseh vrst
čevlji po meri in vse vrste tržnih
čevljev. — Trgovci popusti!

Cene solidne! Postrežba točna!

Edino prave „Golsen“ čevlje

in louske čevlje dobite le v

novi urejeni trgovini in delavnici

Edino prave „Golsen“ čevlje

in louske čevlje dobite le v

novi urejeni trgovini in delavnici

Edino prave „Golsen“ čevlje

in louske čevlje dobite le v

novi urejeni trgovini in delavnici

Edino prave „Golsen“ čevlje

in louske čevlje dobite le v

novi urejeni trgovini in delavnici

Edino prave „Golsen“ čevlje

in louske čevlje dobite le v

novi urejeni trgovini in delavnici

Edino prave „Golsen“ čevlje

in louske čevlje dobite le v

novi urejeni trgovini in delavnici

Edino prave „Golsen“ čevlje

in louske čevlje dobite le v

novi urejeni trgovini in delavnici

Edino prave „Golsen“ čevlje

in louske čevlje dobite le v

novi urejeni trgovini in delavnici

Edino prave „Golsen“ čevlje

in louske čevlje dobite le v

novi urejeni trgovini in delavnici

Edino prave „Golsen“ čevlje

in louske čevlje dobite le v

novi urejeni trgovini in delavnici

Edino prave „Golsen“ čevlje

in louske čevlje dobite le v

novi urejeni trgovini in delavnici

Edino prave „Golsen“ čevlje

in louske čevlje dobite le v

novi urejeni trgovini in delavnici

Edino prave „Golsen“ čevlje

in louske čevlje dobite le v

novi urejeni trgovini in delavnici

Edino prave „Golsen“ čevlje

in louske čevlje dobite le v

novi urejeni trgovini in delavnici

Edino prave „Golsen“ čevlje

in louske čevlje dobite le v

novi urejeni trgovini in delavnici

Edino prave „Golsen“ čevlje

in louske čevlje dobite le v

novi urejeni trgovini in delavnici

Edino prave „Golsen“ čevlje

in louske čevlje dobite le v

novi urejeni trgovini in delavnici

Edino prave „Golsen“ čevlje

in louske čevlje dobite le v

novi urejeni trgovini in delavnici

Edino prave „Golsen“ čevlje

Mali oglasi, ki služijo v
posredovalne in social-
ne namene oblikovane,
vsaka beseda 50 var.
Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Zenitve, dopisovanje
ter oglasi strogo trnov-
skega značaja, vsaka
beseda Din 1.-.
Najmanjši znesek Din 10

Službe

Vrtljara
traži v lastništvo Sesti-
ne kraj Zagreba. Nastup
odmah. Vrtljari imadu
prednost. 1300

Kočijaž

Potrebujemo treznega in
zanesljivega kočijaža. —
Samci imajo prednost.
— Ponudbe pod „Kočij-
jaž/1293“ na upravo „Sl.
Naroda“.

Potnika

za Slovenijo išče zavarov-
valnica v Ljubljani. V tej
stroki izvežbani imajo
prednost. — Ponudbe na
upravo „Slov. Naroda“
pod „Potnik/1310“.

Stanovanja

Stanovanje išče
zakonski par brez otrok.
— Ponudbe pod „Mehlo-
vano ali ne/1307“ na upr.
„Slov. Naroda“.

Meblovana soba

(solnčna) na Glincah se
takoj odda. — Na-
slov pove uprava „Slov.
Naroda“.

Išče se poletno

stanovanje
za dobo dveh mesecev v
Ljubljani za štiri odrasle
osebe, po možnosti s tre-
mi sobami, kopališčem in
kuhinja. Prednost ima
stanovanje z uporabo
vrta. — Ponudbe je po-
slati pod „Stanovanje
1273“ na upravo „Slov.
Naroda“.

Kupim

Železen pult
za shrambo knjig, dobro
ohranjen — se kupi.
— Ponudbe pod „500/1311“
na upravo „Slov. Nar.“.

Železna blagajna

za shrambo knjig, dobro
ohranjena — se kupi.
— Ponudbe pod „50/1312“
na upravo „Slov. Nar.“.

Prodaj

Vrtni stole
prodaja najceneje Ro-
mana c. Komp., Ljub-
ljana, Mirje 4. 78/L

Kredenca,

nova, iz trdega lesa —
se prodaja po zelo nizki
ceni. — Naslov pove
uprava „Sl. Nar.“. 1271

Več spalnih oprav

(hrastovih in orhovih)
in pisalnih miz — se po-
ceni prodaja — pri mizar-
ju Josipu Kurniku, Za-
šiška. 1295

Dve harmoniki

„Chromatisch“, izvrstni,
ena popolnoma nova,
druga malo rabljena; naj-
solidnejša izdelava, jako
ugodni glasovi „Alumi-
niumstahl“ „Heligon“ ba-
si, brez konkurence in
pregovora. Vsakomur se
boste dopadli. Gumbi
„Perlmutter“, okovi iz
pravega niklja. Napro-
daj takoj radi odpotova-
nja po nizki ceni! — Na-
slov: Zarković, Zagreb,
Slovenska 3/II. 1294

Moško kolo,
prav dobro ohranjeno se
poceni prodaja. — Naslov
pove uprava „Slovenske-
ga Naroda“. 1291

Rad družinskih razmer

se prodaja
30 panjev čebel
na Illovičev št. 45 pri
Ljubljani. 1313

Vsdel preselitve

se prodaja oprema za
dve sobi in kuhinjo. Ce-
na ugodna. — Tudi sta-
novanje na razpolago. —
Poizve se: Cankarjevo
nabrežje 7/III, desno. 1314

Pouk

Učenca
sprejemam takoj v trgo-
vino z železnino, starega
14 let in ki je dovršil
osnovno šolo z dobrim
uspehom — Fran Gu-
štin, Metlika. 1281

Lokali

Lokal
sredi Ljubljane, primeren
za pisarno ali vsako trgo-
vino, obstojčji iz dveh
prostorov — se takoj od-
da. — Ponudbe pod „Pri-
lika/1309“ na upravo „Sl.
Naroda“.

Razno

Najceneje
se podpletajo raznovrstne
nogavice — Pred Skofji-
jo 1/I. 60/L

Predtiskanje

ročnih del najmodernejših
vzorcev po izvanred-
no nizkih cenah. — Pred
Skofijo 1/I. 61/L

Kuruzo, ovas,

grah dobije se najbolje
svaka količina sa skladi-
šta M. DIMIČ, Zagreb,
Juršičeva 24. — Telefon
19-16. 1298

Dr. Pintar

ne ordinira
od 3. do 10. maja. 1292

Odortno dnevno

od 8. zjutraj do 17. zve-
čer, ob nedeljah in praz-
nikih od 9. do 11. dopol-
odne ves mesec majnik —
lopa št. 10 damskih klo-
bukov, Vodnikov trg. —
Velika izbira, nizke cene. 1304

Vrtnice,

visokodebelne, priznane
lepih vrst, kakor tudi
vrtnice, plezalke in vr-
tnice-željke — nudi cenj.
občinstvu Anton Feran-
trgovski vrtnar, Ljubljana,
Ambrož v trg št. 3.
— Naročila se sprejema-
jo tudi v cvetličnem pa-
viljonu pri Frančiškans-
kem mostu. 1241

Pri »Solncu«

za vodil K. Widmayer.
Perilo za gospe, gospode
in otroke. Vsa oprema za
novorojenčke. Venčke za
neveste in barmanke. —
Edina zaloga ahtahov
(peče), kravate, nogavice,
rokavice, obleke za otro-
ke itd. Tovarniška zaloga
vseh vrst pletenega
blaga. Vsakovrstno jopi-
ce in jumperji en gros —
en detail! 83/L

Kompanjona

za manufakturo Zagreb,
dobro uvedenu na najbo-
ljiem mestu, krasno lo-
kal sa kapitalom 100 do
200.000 Din — tražim za
odmah. — Ponudbe pod
„Kompanjon/1297“ na
upravo „Sl. Naroda“.

Blagajne

„Wertheim“ in JEKLE-
NE DENARNE OMA-
RE za vzidavanje — pri-
poroča Ljubljanska ko-
mercijalna družba, Ljub-
ljana, Bleiweisova c. 18.
102/L

Krvava uš.

največji škodljivec sadne-
ga drevja! Zelo uspešno
sredstvo proti temu zaje-
dilcu in tudi drugemu
načesu je »ARBORIN«,
ki ga izdeluje tvrdka
Chemotechnica, Mestni trg
št. 10, Ljubljana. 1002

Dvokolesa!

Najnižja cena in največ-
ja zaloga raznih vrst dvo-
koles, pneumatike in de-
lov. Prodaja na obroke,
ceniki franko. — Tribuna
F. B. L., tovarna dvoko-
les in otroških vozčkov,
Ljubljana, Karlovska ce-
sta št. 4. 65/L

Ne remičnine

Lepa hiša,

dve stanovanji, skladišče,
hlev, o. li 2000 m² zem-
lje, blizu kolodvora na
Skofljici — se prodaja za
125.000 Din. Iz skladišča
se lahko napravita še
dve stanovanji. — Po-
jasnila daje šolski upr-
avitelj Leban, Šmarje-Sap-
1236

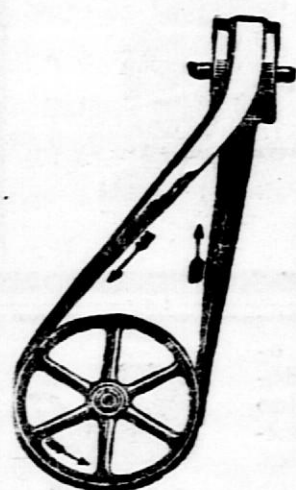
Razpis.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo
zidarskih in tesarskih del za napravo nove ograje
ob posestvu Alojzijevešča in gospe Tornago v Stre-
liški ulici.

Potrebni pripomočki za vlaganje ofert se dobe
proti povračilu nabavnih stroškov v mestnem stavb-
nem uradu, kateri daje tudi vsa potrebna pojasnila.

Ponudbe bode vložiti najkasneje do 6. maja 1925.
do 11. ure dopoldne pri mestnem stavbnem uradu.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 28. aprila 1925.

ima KNOCH jermena za pogon

Robert Smielowski
arhitekt 47

In mestni stavbenik
Rimska cesta 2

— risuje načrte in proračune, pre-
ma stavbna dela vseh vrst.
kor tudi preseljevanja in c. n. n. n.
sakovrstnih posestev pod soli-
tami in najugodnejšimi pogoji.

Zidna opeka
od lasne opekarnice na Viču, pri-
znana kot najboljša kakovost, in
od skladišča, Opekarska cesta 18
po najnižji dnevni ceni.

Olga Rudež-Kosler, ing. Anton Rudež, Gerta baro-
nica Lazarini-Kosler, Oskar Kosler, Olga Zorc-Rudež,
Anton Rudež, Peter Marko Rudež, Henrik baron Lazarini,
dr. Vinko Zorc naznanjamo tužnim srcem, da je naš preljubljeni sin,
pastork, brat in svak, gospod

Janez Kosler

dne 23. aprila 1925 po dolgoletni bolezni v Arco preminil.

Zemeljaki ostanki pokojnega so se po svečanem cerkvenem blagoslov-
ljenju v Arco nato v Veroni vpepelili.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v raznih cerkvah.

Ortnok-Ribnica, dne 1. maja 1925.

1302

Vsakovrsne slamnike in klobuke

kupite v nedvomno najcenejši in najlepši izbiri pri trdnosti
Jos. Pok nasl. A. Jamnik,
Ljubljana, Stari trg št. 14.

Dežni plašč

moški iz trzane anglijske gumovine tkanine, žna
damske konfekcije Din 270.—, damski Din 280.—
svetločista „Cover“ moški Din 910.—, damski
Din 920.—, razpoložljivi volatrgovini R. STERNICKI
Cesta št. 21. Instrukcijski cenik s 1000 slikami so
poslali vsi vrhovi svetovni, vzorci od sukna, kamperne
in razne manufakturne robe po samo 2 dni na ogled.
Kdor želi z vseh vrstah esenih ku-ovst, dobi nakup
primerne novitve vožnje. Naročila čez Din 500.—
poštne ore ta. — Trgovci enovrst. cene.

HYDROGEN (vod'k. Wasserstoff)

za polnjenje gumenih balonov in vse ostale
kompr. pline kakor:

AMONIAK tek. za proizvodnjo leda
ZVEPLENA KISLINA za proizvodnjo leda
OGLIKOVKA KISLINA za proizvodnjo leda
OXYGEN (kisik, Sauerstoff) za autog. varjenje
DISSOUSGAS za autog. varjenje. 1299

Dobavila po tvorniški cenil firma
GERTNER I STERNBERG OSJEK I, Lovačka ul. 6. Int. Tel. 609

Več trgovskih lokalov se bo tekom leta oddalo v najem

v novem posloju v Ljubljani ob Miklošičevi
cesti. Vsi lokali so opremljeni s cen-
tralno kurjavo in električno razsvetljavo ter
imajo večja kletna skladišča. Natančnejše
podatke dobe reflektantje v pisarni Okrož-
nega urada za razpisovanje del-
javov v Ljubljani na Turjaškem
trgu šte. 4, I. nadstropje. 1286

Pozor! Ali že veste! Pozor!

da se
trgovina Marija Rogelj

sedaj nahaja na
Sv. Petra cesti šte. 26

po leg Kolodvorske ulice
Priporoča svojo krasno spomladansko zalogo štofov, cajgov, klob-
učev, oksfordov, delena, kambrka, šifona, bele in ružavice kotenice,
platna za ruhe, dalje moško in žensko perilo, svilene lince, lince,
krasne rute in šerpe, kravate, nogavice, pavlo in drobne stvari.
Povsod se javno govori, da se pri meni dobro in naj-
ceneje dobi! — Marija Rogelj. 1288

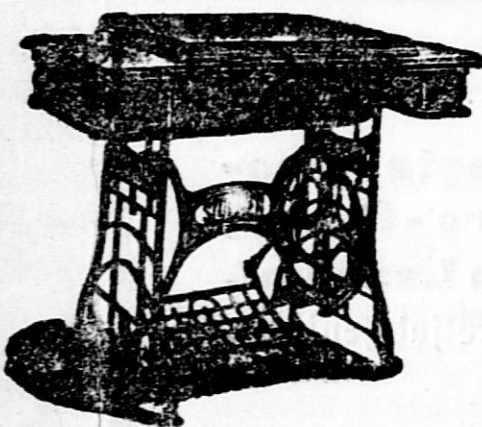
NAIBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

specijalni predmeti brez konkurence

blage za gospode in dame,
zafamčene iz čiste volne
žvrste kvalitete in najmodnejših vzor-
cev razpoložljivi po tako nizkih tovarniških
cenah več nego 40 let kot stogo solidno
svetovno znano tvorniško skladišče sukna

SIEGEL - IMHOF, BRNO,
Palackeho třída 12.

Vzorec gratis in franko. Isto tudi privatno.

15 letno jamstvo

na popolnopravni **STOEWER** ši-
valni stroji s pogreznim
transporterjem (grabeljci); z
enostavnim premikom je pri-
pravljen za štopanje, vezanje
ali šivanje

LUD. BARAGA
LJUBLJANA

Selenburgova ul. 6, I. 116 T
Telefon št. 980.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

v Ljubljani, Mestni trg šte. 6

ker ima že nad

11.000.000 Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje
najugodneje.

Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.
Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatve. Posojila daje
le proti polni varnosti na knjižbo in proti poroštvu.

Telefon šte. 9. 23 L. Telefon šte. 9

FR. P. ZAJEC
Izpravljen optik
Ljubljana
Stari trg št. 9.

Mnogo denarja

prihranite, ako pred na-
kupom blaga za obleko,
perila, srajc, ovrtnic,
naglavnih rut, šerp,
obrisa'k, nogavic, odev, naj-
različnejšega drugega blaga
ter usnja obiščete trgovino,
kjer so cene najnižje, in
77-L sicer pri trgovini

„DANICA“
Majzelj & Rajželj

LJUBLJANA, Turjaški trg št. 1.

osam Din 150 franko na dom. Pi-
šite še danes na firmo
SLAVIJA prva tvornica
likera, sirupa i dezert. vina
M. Gemić, Split.

Mehanično umetno vezenje

perila, zastorov, monogramov, oblik bluz itd. v plo-
ščatem in ver žnem vboju, madeira, richelia z belim in naj-
različnejšim materialom. — Enklanje, predtiskanje.

MATEK, Ljubljana,

po leg hotela „Strukelj“.

Kamnoseška industrija

Aloizij Vodnik

LJUBLJANA,

Kolodvorska ulica št. 28-34.

Stalna zaloga čez 300 modernih spome-
nikov. Izdelava r. d. blisk h grobnic, mav-
zolejev, altarev in vseh cerkvenih ter
stavnih del. Marmorne plošče v vseh
barvah za pohištvo, trgovine, mesnice.
St. kane plošče za elektriko, obloga sten
i. t. d. po zmerni ceni. 98-L

Prostovolina sodna dražba

enonadstropne (Gerdešičeve) vile

z vrhom in vinogradom
po leg v Novem mestu zraven
poslopja okraj. glavarstva se vrši
dne 12. maja 1925 dopoldne ob
pol 9. uri na licu mesta. — Iz-
ključna cena: 200.000 Din.

Načenejši in največje skladišče dvokoles, motorjev, o-
troških vozčkov, šivalnih strojev, raznovrstnih nado-
mesnih delov, pnevmatik. Posebni oddelki za popolno
popravo, emailiran in pon klanje dvo-oles, otroških vozč-
kov, šivalnih strojev itd. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

„TRIBUNA“, F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozčkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 48 L

Najnovejši damski klobuki

došli v modnem salonu

Ida Škof-Wanek naslednici **Ljubljana**

Pod Tranco 2

Priznana solidne cene. — Preoblikovanje in predelovanje
se izoršuje točno. 57 L

Živo perutnino

kupuje stalno v vsaki množini in sicer pohance,
kure za peči, kure in purane ter plača po naj-
boljših dnevnih cenah

E. VAJDA, ČAKOVEC, MEDJIMURJE, telef. 59, 3, 4.

157 T

Je TAJNOST lepote in mladosti

Dobi se v vseh parfumerijah.

Isto odkrijete z upotrebo

„OJA“ krema za lica

„OJA“ krema za lica

„OJA“ puder

„OJA“ Eau de Cologne

„OJA“ lek za nohte

„OJA“ pasta za nohte

„OJA“ pasta za zobe

„OJA“ voda za zobe

PARFUMERIJA „OJA“ PARIS

Dobavljali: M. Vis. romunske
kraljice, M. Vis. knezije
Lichtenstein. 94-L

J. Stjepušin

= Sisak =

preporuča

napolje tambura, žica,

partitura i ostale

potrebštine za

sva glas-

bala. 81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

81 L

RAST LAS ZAJAMCUJE „LEDA“

zakonito zatčeno sredstvo proti plesavosti, izpadanju las in prhljau.
Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah, brivnicah ali po povzetju za 100
dinarijev (in 10 dinarijev poštnina) razpoložljivi **Kozmet. laboratorij**
„LEDA“, Zagreb, Miklošičeva 1. 29 L

Braća Kolländer (Subotica)

preporučuju bogato skladišče perja za jorpane i jas-
tuke od najjeftinije do najfinije vrste. Najbolje poznata
eksport firma, potpunu garanciju pruža. — Biza i tačna
posluga. 54 L

Kamgarn in štof

za moške obleke

velika izbora in nizke cene.

R. Miklauc, Pri Skofu, Ljubljana

Damski in dekliški slamniki

po znižanih cenah ravnozar došli!

Oblike damske od Din 70 do Din 150. — Otroške od Din 50 do

Din 70. Nakitni od Din 100 naprej, dolet tra'a zaloga. 1268

Oglejte si cene v izložbi.

MINKA HORVAT, Ljubljana, Stari trg št. 21

Heilbad Gleichenberg

Postaja Feldbach, Štajerska. Sezija: maj-oktober.

Sijajni zdravilni uspehi

pri bronhialnih katarjih, gripi, paduhi, emfizemu, bolezn

arca i. t. d.

Močne prirodne ogljikovok'le kopeli, inhalacije, nove

prevmatske celične naprave, svetlobne kopeli itd.

Cena za penzijo od 8 šilingov na dan naprej.

Pojasnila: zdravstvena komisija **GLEICHENBERG**.

Modni salon Minka Horvat

LJUBLJANA Stari trg 21

ima vedno v zalogi najnovejše damske in dekliške
slamnike in klobuke. — Zalni klobuki vedno v zalogi.

Popravila se sprejemaio 93 L

Sanatorium Dr. K. Szegő

za odrasle i djecu. — Abbazia (Italija).

Dietno liječenje za debljanje i krepljenje. Prvorazredni zavod

za bolesne na srcu, na ovapnenju žila. — Promjene (Stoff-

wechsel) za ženske i živčane bolesi. Djeca od 7 godina

primaju se i bez pratnje. 69 T

Platnene čevlje

za dame dobite pri trdnosti

M. Trebar, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 6 po sledečih cenah:

Bel platneni na 1 špango z leseno peto Din 120—

Bel platneni na 2 špangi z leseno peto Din 120—

Bel platneni na trake z leseno peto . Din 120—

Sivi platneni na 1 špango z leseno peto Din 120—

Sivi platneni na 1 špango z usnjeno peto Din 120—

Sivi platneni na trake z usnjeno peto . Din 120—

Pošlila se tudi po poštnem povzetju. 1270

Morsko kopališče Baška na otoku Krku.

Divno ležeči hotel „Velebit“ z novo depandanso
na najlepšem obrežju Kvamerja. Prvorazredna slovenska
kuhinja. — Električna razsvetljava. — Zdravnik v hiši.
Komoditeta v vsakem oziru. Cene od 56—60 Din za
hrano. Pijače ohlajene na ledu.

Priporoča se Slovincem ter daje brezplačno poja-
nila lastnik hotela 1246 **Ante Tudor.**

1246

Pod častnim pokroviteljstvom zveznega pred-
sednika gospoda dr. Mihaela Hainischa.

Avstrijska gospodarska razstava

30. maja 1925 15. juna

ÖWA Villach (Beljak) 1925

Lovska razstava, razstava trofej i. t. d.

Velika domačinske slavnosti.

Precej znižane vozne cene na avstrijskih zvez-

nih železnicah proti pokazanju razstavne izkaznice.

Razstavne izkaznice

se dobivajo pri vseh avst. poslanštvih, konzulatih, kon-

zularnih zastopstvih, avst. trgovskih zbornicah ter pri

centrali in vseh podružnicah avstrijske Prometne zveze

(Verkehrsbureau). 1232